

== Velja po pošti: ==
 Za celo leto naprej . . . K 26.—
 za en mesec 2.20
 za Nemčijo celoletno . . . 29.—
 za ostalo tuzemstvo . . . 35.—
 V Ljubljani na dom:
 Za celo leto naprej . . . K 24.—
 za en mesec 2.—
 V opravi prejemov mesečno . . 1.70
 == Sobotna izdaja: ==
 za celo leto 7.—
 za Nemčijo celoletno . . . 9.—
 za ostalo tuzemstvo . . . 12.—

SLOVENE

== Ilustrati: ==
 Enostolna pettivrsta (72 mm):
 za enkrat po 18 v
 za dvakrat " 15 "
 za trikrat " 13 "
 za večkrat primeren popust.
 Poročna oznaka, zahvala, osmrtnica itd.:
 enostolna pettivrsta po 20 v.
 == Poslano: ==
 enostolna pettivrsta po 40 v.
 Izdaja vsak dan, izvenredno ne-
 delje in praznike, ob 5. uri pop.
 Redna letna priloga Vojni reč.

Političen list za slovenski narod.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
 sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
 pošne hranilnice avstrijske št. 24.797, ograde 26.511,
 bosn.-herc. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 188.

Kranjska dežela se posveti pre- svelemu Srcu Jezusovemu.

V včerajšnji seji je deželni odbor na predlog deželnega glavarja dr. Ivana Šusteršiča soglasno sklenil, da se jutri v stolnici kranjska vojvodina po svojem avtonomnem zastopstvu slovesno posveti presv. Srcu Jezusovemu.

Deželni glavar je poudarjal velevažnost tega zgodovinskega čina v današnjem velerensnem času, vznesenega čina, ki bo deželi prinesel obilo nebeskega blagoslova. Z zadovoljstvom je konstatiral deželni glavar soglasno sprejetje svojega predloga.

Sveto opravilo v stolnici se začne jutri ob 10. uri dopoldne.

Dežela Kranjska sledi tako vrli Tirolski.

Sv. Oče za človekoljubje.

SV. OČE NAŠEMU CESARJU.

Dunaj, 4. januarja. (Kor. urad.) Papež Benedikt XV. je brzojavil 31. decembra Njegovemu Veličanstvu: Zaupajoč v čuvstva krščanske ljubezni do bližnjega, ki prešinja dušo Vašega Veličanstva, prosimo Vaše Veličanstvo končati to nesrečno leto in otvoriti novo leto z dejanjem suverenske velikodušnosti tako, da Vaše Veličanstvo sprejme naš predlog, naj bi se med vojskujočimi se državami v bodoče izmenjivali tisti vojni ujetniki, ki se smatrajo nesposobni za nadaljnjo vojaško službo.

Njegovo Veličanstvo je brzojavno odgovorilo 1. januarja: Globoko ginjen po čuvstvih krščanske ljubezni do bližnjega, ki so povzročila, da je Vaša Svetost velikosrčno nastopila za izmenjavo tistih vojni ujetnikov, o katerih se dožene, da niso več sposobni za vojaško službo, sem že brzojavno naročil svojemu poslaniku pri sveti Stolici, naj obvesti kardinala državnega tajnika, da moja vlada temu ljubeznivemu predlogu načeloma pritrjuje in da se hoče požuriti dovesti predlog Vaše Svetosti do praktične izvršitve.

SV. OČE ŽELI MIR. PRIPOROČA LJUBEZEN DO BLIŽNJEGA IN DELA USMILJENJA.

Rim, 4. januarja. (Kor. urad.) Sv. Oče je sprejel rimske patricije. V njihovem imenu je povodom novega leta knez Solofra predložil papežu vdanostno adresso in izrazil željo, naj bi bilo uspešno po svetem Očetu podvzeto miroljubno delo. Sv. Oče je nato izjavil med drugim: Radi čujemo želje po miru; ne samo iz splošnih, marveč tudi iz posebnih razlogov, ki tičejo vas in vaš stan. Dejansko vemo, da jih je veliko med vami v skrbah radi usode ljubljenih vam oseb in radi negotovosti jutrišnjega dne. Tudi zato želimo, da se obnebeje razjasni. Sv. Oče je končal nagovor priporočajoč patricijem dela ljubezni do bližnjega in milosrčnosti.

IZMENJAVA ZA VOJNO NESPOSOBNIH UJETNIKOV. VSE DRŽAVE PAPEŽU UGODNO ODGOVORILE.

Rim, 5. januarja. (Kor. urad.) Giornale d'Italia poroča: Sveti stolci so od Avstro - Ogrske, Nemčije, Turčije, kakor tudi od Anglije, Rusije, Črnogore in Srbije došli ugodni odgovori na brzojavke papeža glede izmenjave za vojno nesposobnih ujetnikov. Francija je danes dopoldne po belgijskem zastopniku pri sveti stolici sporočila svojo pritrditev. Treba je le še uradnega odgovora. Čuje se, da se bo v to svrhu Francija poslala kardinala Amette ali belgijskega poslanika pri sveti stolici ali pa poslanika Barrere. Uradni odgovor Francije pričakujejo danes.

Vojska z Rusi.

NAŠI OSVOJILI VAŽNE VIŠINE JUŽNO OD GORLIC. — POLOŽAJ V KARPATIH NEIZPREMENJEN. — V BOŽIČNEM ČASU SO NAŠE ČETE UJELE 12.735 RUSOV.

Dunaj, 4. januarja. Uradno se poroča: V trdovratnih bojih južno od Gorlic, ki so se vršili v najtežjih vremenskih razmerah, so si naše vrle čete z zavzetjem važne črte višin zagotovile ugodno podlago za nadaljne dogodke.

V Karpatih ni nobene izpremembe; v zgornji dolini reke Ung se vrše mali spopadi.

Med boji v božičnem času je bilo na severnem bojišču ujetih 37 častnikov in 12.698 mož.

Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, fml.

NADALJEVANJE NEMŠKIH NAPADOV PRED VARŠAVO.

Berolin, 4. januarja. Veliki glavni stan poroča: Položaj na vzhodu se ni izpremenil. Na Poljskem vzhodno od Rawke se nadaljujejo naši napadi.

Najvišje armadno vodstvo.

PONESREČENA RUSKA OFENZIVA V ZAHODNI GALICIJI. — SPLOŠEN POLOŽAJ UGODEN. — STRAŠNI BOJI OB RAWKI IN BZURI. — NEMCI PONOČI PREKORALI OBE REKI.

Ruska ofenziva med Tarnovom in Gorlicami se je izjalovila. V soboto so prešle naše čete južno od Gorlic k protinapadu, pri čemur so osvojile neko važno višino. Napad se je v nedeljo nadaljeval. Naše čete so vzele višino na cesti Gorlice-Konieczna (obmejni kraj v vzhodnih Beskidih). S tem je olajšano delovanje drugih naših čet iz druge smeri.

Ob Dunaju in spodnji Nidi je včerajšnji dan potekel mirno. Na vzhodnem bregu Pilice so v teku večji boji, ki so jih povzročila ruska ojačenja, ki so došla čez Opočno in Konsk. Ob Rawki so Nemci pri Rawi, vzhodno od Skierniewic in ob Bolimovu, 10 do 15 km vzhodno od reke, pridobili trdna tla in energično nadaljujejo s svojimi napadi.

Ob Bzuri stoje Nemci južno od Sohačeva in vzhodno od Brohova tudi na desnem bregu. Pri Sohačevu se Rusi še upirajo, povsod drugod so se pa umaknili na drugo, odnosno na tretjo obrambno črto, ki leži 8 do 12 km vzhodno od Bzure.

Splošen vtis položaja je za zaveznika trajno ugoden. Na južnem krilu boje črte smo po odbitih ponovnih obupnih ruskih napadih prešli k protiofenzivi. Na severu napreduje nemški napad, čeprav počasi, vedno bolj proti vzhodu. Mogoče je, da bo v bližnjem času tudi srednja Poljska pozorišče večjih dogodkov.

O prodiranju nemške armade proti Varšavi poroča uradni ruski poročevalec za rusko armado: Cela vrsta izredno silnih bojev se je odigrala na ozemlju med Vislo in Nowo-Korčino (blizu izliva Nide v Vislo). Avstrijci so pričeli z ofenzivo, katero so izpeljali z velikansko srditostjo. Kljub trdovratnemu odporu Rusov se je posrečilo Avstrijcem po večkratnih brezuspešnih poizkusih prehod čez Nido. Kratko potem, ko so Avstrijci pridobili na vzhodnem bregu trdna tla, so zopet pričeli z ofenzivo in posrečilo se jim je zavzeti nekaj bližnjih vasi.

Londonski Reuterjev urad poroča iz Petrograda: Boj ob Bzuri in Rawki je divjega značaja. Nemci so ponoči prekoračili obe reki. Pri jutranjem svitu so se nahajali tri četrtine angleške milje oddaljeni od ruskih postojank. Kakor niti so padli čez Ruse in jih prisilili, da so se umaknili, vendar so se Rusi zopet zbrali in obkolili Nemce. Prišlo je do strašnega bajonetnega boja. Priznalo se ni prav nič.

Iz Varšave poročajo »Times«, da je sedaj v splošnem v nemški ofenzivi nastopil odmor, kar se pripisuje raznim okolnostim. Vreme je slabo, razmeroma toplo in mokro, vsled česar takozvane ceste niso nič drugega kot močvirnate reke, tako da je skoraj nemogoče spraviti naprej artilje-

rijo. Dopisnik pa meni, da Nemci nikakor ne mislijo na umikanje. Če ne bi mogli prodreti naprej, bi se najbrže na sedanjem mestu utrdili in tam ostali.

RUSKA POROČILA.

Kodanj, 4. januarja. Zadnja semkaj došla uradna ruska poročila pravijo med drugim: Nemci, ki so vnovič pričeli prodirati proti Mlawi, so mesto zopet zasedli. Položaj na Poljskem je bistveno neizpremenjen. Srditost bojov ob Bzuri in Rawki je prenehala. Ob srednji Pilici in ob spodnji Nidi se boj trdovratno nadaljuje. Ob gališki meji se boji razvijajo.

Neko drugo uradno poročilo iz vaja:

Ob Bzuri in Rawki kažejo boji značaj artiljerijskega dvoboja. Ob spodnji Nidi se Avstrijci trdovratno upirajo naši nameri, da bi jih vrgli nazaj čez reko.

Vojni poročevalci ruskih listov poročajo, da Hindenburg očividno namerava, ko je dosegel svoj glavni cilj, da je zavaroval Šlezijo, z vso silo osvojiti Varšavo, pri čemer je pa pozabil na strašnega sovražnika, proti kateremu ne more ničesar opraviti niti velika številna moč zaveznikov, niti njihovo izvrstno železniško omrežje: na zimo. Položaj Varšave ni obupen, ker ni nobene neposredne nevarnosti. Vznemirljiv je le pogosten pojav nemških letalcev nad Varšavo. Štiri letala so v zadnjih dneh metala v mesto bombe in oklice. Bombe so pa napravile le malenkostno škodo.

Vojni poročevalec lista »Nowoje Wremja« brzojavlja: Avstrijci drže svoje postojanke ob spodnjem Dunaju in ob Nidi. Ob Pilici in Rawki so v teku skrajno siloviti boji. General Ruski osebno poveljuje ruskim četam, ki imajo nalogo ustaviti zavezniško prodiranje proti Varšavi, ali če le mogoče izjaloviti. Poročevalec opisuje boj pri Bolimovu in ob Rawki in ponočne napade Nemcev, ki so nek od Rusov zasedeni gozd zažgali, ko se jim ni posrečilo z artiljerijskim ognjem pregnati Ruse.

Ruski list »Armeebote« poroča, da so mesta Iłow, Lovič, Brzozowy in Tomaszów v posesti Nemcev, ki so napravili take utrdbe, da ni misliti na zopetno osvojitve teh krajev. Skierniewice so Rusi zapustili brez boja.

Vojni poročevalec nekega moskovskega lista je baje slišal, kako so v bojih ob Bzuri klicali nemški vojaki Rusom med grmenjem topov: »Prepustite nam Varšavo in mir je sklenjen!«

POLOŽAJ V VARŠAVI.

Krakov, 4. januarja. Iz Varšave se poroča: Predmestne železnice ne vozi. Po cesti v Piaseczno smejo voziti le vojaški vozovi. Na Marszalkowskiej cesti je veliko oken zabarikadiranih. Odkar so obiskali mesto Zeppelinovi zrakoplovi, ni na ulicah veliko ljudi. V Mokotovu in v Pruszkowu je prazno. Omuibusi in avtomobili dovažajo veliko ranjencev.

NEMŠKI LETALCI MEČEJO BOMBE V VARŠAVO.

Berolin, 4. januarja. Ruski listi, došli v Berlin, poročajo, da nemški letalci skoraj vsak dan napadajo Varšavo. Nemci ne mečejo v mesto le bomb, marveč tudi natisnjene letake večinoma namenjene Poljakom, ki jih osrčujejo, naj se ne boje Nemcev. Na teh listkih obveščajo Nemci Varšavčane, da se mesto napada le iz vojaških razlogov. Obžaluje se, ker bombe ubijajo tudi civiliste. Prebivalstvo se opozarja, naj ostane med 12. in 2. uro opoldne v stanovanjih, ker le takrat se bodo metale bombe. Kar so obljubili, so dozdej Nemci tudi natančno držali.

USODA SKIERNIEWIC.

Berolin, 4. januarja. »Times« poročajo iz Varšave: O Skierniewicah se ne ve nič gotovega. Po nekaterih poročilih je mesto popolnoma porušeno, po drugih je pa le deloma zažgano. Vreme je

do zdaj milo, a dežuje. Pota so podobna močvirjem, polje je tako, da se artiljerija ne more premikati. To brezdvomno povzroča, da so postali Nemci nenadoma mirni. V svojih postojankah čakajo mrzlega vremena, da se preskrbe z živili in s strelivom in da dobe novih ojačenj. V Varšavi presojajo položaj optimistično.

MILO VREME NA POLJSKEM.

Berlin, 4. januarja. »Times« poročajo iz Varšave: Na Poljskem je vreme skrajno milo, a deževje je povzročilo, da ne morejo na polju prevažati težkih topov. Nemška ofenziva je zato ustavljena. Nemci so zgradili ob Bzuri močne utrdbe. Sodi se, da prično Nemci takoj ofenzivo, ko nastopi mraz.

GENERAL LITWINOV — NASLEDNIK RENNENKAMPOV.

Stockholm, 4. januarja. Rusko vojno vodstvo razglša, da je bil za naslednika generala Rennenkampa imenovan general Litwinov, ki poveljuje četam ob Visli. Tudi generaloma Mičenku in Madritowu je bilo izročeno višje poveljstvo.

× × ×

RUSI V GALICIJI.

»Czas« poroča: Rusi so zažgali v Szczepanowu cerkev; Rudko in Niwko so zelo poškodovali. V Tarnovu je ostal škof dr. Walenga s stolnim kapiteljem. Njih usoda ni znana. Rusi so zažgali strojno dvorano petrolejske čistilnice v Glinniku Marjampolskem. Uničili so čistilnico petroleja in petrolejske zaloge v Jaslu, čistilnico v Libuszi, v Krosnu so pa čistilnico opustošili. Edino v Limanovi petrolejskih čistilnic niso poškodovali.

RUSI V BRZESKU IN OKOCIMU.

V obeh teh dveh krajih so Rusi — tako piše »Nowa Reforma« — postopali kot v Wieliczki, Dobczicah, Gdowi itd. V Brzesku so prazne hiše čisto razrušili, opravo pobrali, prodajalne oropali. Oropane tovore so po vaseh in okolici prodajali po nizkih cenah, n. pr. 1 krono za kos platna. Na glavarstvu so priredili bolnico. General Radko Dimitrijevič je stanoval pri županu dr. Wislockem. Sedaj glavarstvo in davkarija v Brzesku že uradujeta.

V Okocimu so Rusi v palači barona Goetza pobrali vso opravo, slike, porcelan in orožje in odpeljali na vlakih. Poslopj v pivovarni sicer niso poškodovali, pobrali so pa vso zalogo sladu in izpustili najbrže okrog 45.000 hl piva v Uszwico. S pivom so gospodarili kot s svojo lastnino in so ga prodajali bližnjim kmetom. Iz ravnatelja g. Narzyskega so se kozaki delali norca in ga najbrže ubili.

RUSI NE MOREJO PRODRETI PRED KRAKOV.

Dunaj, 4. januarja. Listu »Mittagszeitung« poroča njen vojni dopisnik o bojih v zahodni Galiciji: Nasprotnika si stojita na celi vojni črti dobro zakopana v strelskih jarkih nasproti. Avstrijske čete se nahajajo v izbornih postojankah in so odbile vse ruske napade. Izjalovil se je med drugim poizkus Rusov, ki so nameravali izsiliti severno od Gorlic po cesti v Bochnijo pot v Krakov, da bi zopet zasedli zahodni del črte Novi Sandec.

Gradec, 4. januarja. Vojni dopisnik »Grazer Tagblatt« poroča: Boji v zahodni Galiciji so dovedli zadnje dni do skrajno silovitih spopadov na stari vojni črti ob reki Dunajec. Ruska ofenziva je, kakor se je prvotno zdelo, nameravala zopet izvesti sunev v kot proti Novemu Sandecu, da obide naše južno krilo krakovskih postojank, kar bi dovedlo do položaja, ki bi bil podoban položaju pri Limanovi. Zdaj je pa jasno, da so nameravali Rusi s svojim frontalnim napadom na našo postojanko ob fronti vzhodno od Krakova in od Lodza prodreti v smeri proti Krakovu in so pritegnili v ojačenje svojega frontalnega sunka tudi čete iz južne smeri. Najtrepežje je bil novi ruski poizkus odbiti. Naše čete se nahajajo zdaj v dobro utrjenih zakopanih postojankah. Boji so zavzeli značaj stoječega frontalnega boja.

× × ×

BOJI V KARPATIH.

Budimpešta, 4. januarja. »Pester Lloyd« poroča: Po poročilih, ki so došla na tukajšnja uradna mesta, se vojaški položaj v Karpatih trajno ugodno razvija. Ruske čete niso nikjer pridobile na prostoru. Njihovo prodiranje so naše čete po večini ustavile onkraj grebenov. Kjer so mogli Rusi stopiti na ogrska tla, so jih naši ustavili tik ob meji. Na poučenih mestih z gotovostjo pričakujejo, da bodo Rusi tudi od tu kmalu pregnani.

Budimpešta, 4. januarja. Posebni dopisnik lista »Budapest« brzojavlja iz Karpotov: Rusi so z velikimi napori večji del svoje karpatske armade koncentrirali proti Ökörmező, kjer z močnim artiljerijskim ognjem skušajo odgovorjati našim napadom. Boj se vrši noč in dan. Naša artiljerija in infanterija se junaško borita in sta že prisilili sovražnika, da je opustil več postojank. Število naših ranjenecv je razmeroma majhno, med tem ko imajo Rusi velike izgube. Razpoloženje naših vojakov je nepopisno navdušeno.

Iz Karpotov poroča »Pesti Naplo«: Z veliko trdovratnostjo so branili Rusi postojanke v dolini reke Latorce, vendar so jih naše čete prisilile, da so se umaknili. Naše čete energično zasledujejo Ruse. Rusi so imeli v dolini Latorce velike izgube.

× × ×

RUSI V PROSTORU PRI DUKLI.

Budimpešta, 4. januarja. »Az Est« je prejel od svojega poročevalca v Prešovu (Eperjes) naslednja obvestila. Rusi še vedno stoje na položnih gričih duklanske prelaza in doslej še niti poizkusili niso, da bi prekoračili meje saroškega komitata. Naše predstraže so na svojih obhodih ujele nekaj ruskih patrol, ki so pripovedovale, da so ruske čete krog Dukle jako izmučene. To je vzrok, da počiva armada v brezdelju in da že več dni ni niti poizkusila kakšnega napada. Prebivalstvo v Bartfeldu je sprilo prvih vesti deloma zapustilo mesto, a sedaj so se že mnogi zopet vrnili in s presenetljivo mirnostjo čakajo bodočih dogodkov. Zadnji boj v tem ozemlju se je vršil med Krosnim in Duklo ter se je tu ponovil slučaj izpred Limanove: Honvedni huzariji so poskakali s konj in se peš borili na najhrajnejši način. Od Božiča sem so Rusi skušali vzmernirati naše postojanke samo s slabim artiljerijskim ognjem; nekaj dni pa tudi nobenega grmenja topov ni več slišati. Izmučeni Rusi niso mogli napraviti niti koraka naprej. Zdi se, da si hočejo pri Dukli odpočiti. V tukajšnji okolici ležeči lovski grad tovarnarja Thonet so ruski častniki izvolili za svoj stan in uničili divjačino v gozdovih.

PRESTOLONASLEDNIK PRI POLJSKI LEGIJI.

»Pester Lloyd« poroča, da je prišel prestolonaslednik Karl Franc Jožef na bojno fronto, da si ogleda naše v Karpatih se bojujoče čete. Obiskal je tudi poljsko legijo, kjer mu je poveljnik legije podmaršal pl. Dmski podal poročilo. Ogenj je bil ravno najhujši, ko je prišel prestolonaslednik na fronto. Okoli in okoli so grmeli topovi in je divjala bitka... Stotnik pl. Zagorski je pokazal prestolonasledniku pozicije, za katere so se vršili petdnevni boji in katere so naše čete po srditem odporu Rusov končno osvojile. Prestolonaslednik se je več ur mudil na fronti, nato pa odšel v stan poljske legije, kjer je s častniki legije zaužil skromno kosilce.

× × ×

VOJNI ČASNIKARSKI STAN.

Maršal nadvojvoda Friderik je sprejel v ponedeljek zjutraj v svojem glavnem stanu vojne poročevalce. Polkovnik Hoen, poveljnik časnikarskega vojnega stana, je odlikovan z redom železne krone III. razreda z bojno dekoracijo.

V VOJNEM STANU NADVOJVODE JOŽEFA.

Budimpešta, 4. januarja. »Az Est« je poslal njegov poročevalca Pavel Kéri iz vojnega stana nadvojvode Jožefa naslednje poročilo: Ko se je Silvestrova noč že nagibala k novemu letu, je postalo vreme resnejše in ostrejšje. Ceste so se izboljšale, poplavljeni ozemlje je zamrznilo, na višje točke je lila resna luna svoje žarke; vladal je prav arktični mraz. Na novo leto se je vreme izpreverilo. Ko sem dospel v stan, sem se dal koj javiti Nj. Visokosti in cejo pozna večerna ura ni ovirala, da bi me nadvojvoda ne bil takoj sprejel. V pogovoru o splošnem položaju me je Nj. Visokost smehljaje pomiril in prenesel svoje zaupanje in gotovost v polni meri tudi name. Za bojazen ni najmanjšega povišja, nasprotno, mi smemo z vso gotovostjo upati.

× × ×

RUSKE IZGUBE.

Rotterdam, 4. januarja. »Matin« računa ruske izgube do 22. decembra na mrtvih in ranjenih 1.650.000 mož.

× × ×

IZ RUSKE GENERALITETE.

Petrograjska brzojavna agencija poroča, da je bilo ranjenih veliko ruskih generalov. Do 28. decembra se je pripeljalo v Petrograd 48 ranjenih generalnih poročnikov in generalnih majorjev.

FRIJETE POSLANCE RUSKE DUME SODI VOJNO SODIŠČE.

Berolinski »Vorwärts« poroča: Vojnemu sodišču so izročili pet socialističnih poslancev dume in še šest udeležencev neke konference. Vojno sodišče jih bo sodilo po vojnih postavah.

× × ×

PRVA LETOŠNJA VOHUNSKA RAZPRAVA V NEMČIJI.

Lipsko, 4. januarja. (Kor. urad.) Drugi kazenski senat državnega sodišča je pričel pod vodstvom senatnega predsednika dr. Mengeja razpravljati o prvi letošnji vohunski zadevi. Obtožen je Alfonz Reutenauer iz Kiela, po poklicu pisar, rojen v Alzaciji, da je poizkušal izdajati vojaške tajnosti. Služil je od 1. 1907. do 1913. pri 2. marnariški diviziji v Kielu; zadnjič na križarki »Goeben«, a so ga oktobra 1913 radi slabega obnašanja odpustili. Obtožnica izdaja, da je poizkušal leta 1914. v Kielu in v inozemstvu o tajnih zadevah obvestiti francoski poizvedovalni urad. Razpravlja se tajno.

Lipsko, 4. januarja. (Kor. urad.) Reutenauer je bil obsojen radi poizkušene vohunstva v zapor 4 let, 6 mesecev in 1 teden. Vračunajo mu 31. julija 1914 v Kielu naloženi enomesečni zapor. Častne pravice izgubi za dobo desetih let. Reutenauer je odposlal francoskemu poizvedovalnemu uradu poročilo o napravah na nemških vojaških ladjah. Pismo pa ni došlo na naslovitelja, ker se je Reutenauer pri naslovu zmotil, vsled česar so ga zasledili in zaprli.

Posadka nemške križarke »Emden« še vedno deluje.

Basel, 4. januarja. (Kor. urad.) »Baseler Nachrichten« poročajo: V Milan je došlo poročilo iz Shanghaija, da pristaniški kapitan v Ragun svari ladje, ki se vozijo v samskih vodah, naj se čuvajo pred jadrnico »Agoche«, ki z nemškimi mornarji posadke »Emden« na krovu s štirimi strojnimi puškami nadaljuje operacije proti trgovskim ladjam in je že potopila veliko obrežnih ladij. Nemci so vzeli tudi premogarski parnik »Oxford« in ga izpremenili v pomožno križarko. Ladji sta dozdej vedno ušli zasledovanju zavezniškega brodovja.

KOLIKO ŠKODE JE NAPRAVILA »EMDEN«.

Amsterdam, 5. januarja. Po poročilih angleške admiralitete je uničila nemška križarica »Emden« 55 ladij: rusko križarico »Semčuk«, francosko topničarko »Mouquet«, dve japonski prevozniki ladiji in 51 trgovskih parnikov, in sicer 34 angleških, 10 francoskih in 7 japonskih. Poleg tega je križarica z obstreljevanjem zažgala indijsko pristaniško mesto Madras. Skupno se ceni škoda, ki jo je napravila križarica »Emden«, na 80 do 100 milijonov.

Rusko brodovje v Škripah.

Kolin, 4. januarja. Vhod v rusko vojno pristanišče Libavo je nedavno nemško brodovje zaprlo. »Kölnische Volkszeitung« piše o tem: Rusko brodovje je šlo iz Kronstadta v Helsingfors, brezdvoma zato, da se izogne zamrznenju. Pa tudi Helsingfors nikakor ni ledu prosto pristanišče. Ko bo enkrat led zaprl tudi to pristanišče, bodo Rusi imeli na razpolago le še Libavo. Ker pa je vhod v to pristanišče zaprt, ne preostaja ruskemu brodovju drugega, kakor da se pusti primrzniti v Helsingfors ali pa da se spusti v boj z nemškim brodovjem.

»Helsingborger Dagblad« poroča, da se nahaja v finskem zalivu pet angleških podmorskih čolnov, ki so vsekako namenjeni za varstvo ruskega brodovja.

Amerika grozi Angliji.

Predsednik Združenih držav namerava, če Anglija glede na ameriško trgovino ne odneha, delati sitnosti, prepovedati izvoz gotove vrste blaga, ki ga Anglija neobhodno potrebuje.

Dedeagač že b'ok'ran.

Ruškuk, 4. januarja. Vladni list prinaša razburljivo poročilo, da je angleško-francosko brodovje že pričelo blokirati Dedeagač. Blokadne ladie ustavljajo vse

trgovske ladje, ki so namenjene v pristanišče in jih strogo preiskujejo. Na ladjah se nahajajo osebe aretirajo, blago pa zaplenijo. Poročilo o blokadi, katero s ljudstvu sporočili listi s posebnimi izdajami, je po celi Bolgariji povzročilo strašno razburjenje.

Kaj je s francosko admiralsko ladjo »Courbet«?

Dunaj, 4. januarja. Z uradne strani se izjavlja, da se z zasebne italijanske strani razširjeno poročilo o potopitvi poveljniške ladje »Courbet« razreda pri Valoni ne potrjuje. Najbrže odgovarja resnici obvestilo francoskega mornariškega ministra v zbornici, da je sicer podmorski čoln U 12 zadal zastavno ladjo, a jo le težko poškodoval, da so jo morali odpeljati v Malto, kjer jo popravljajo. Znano je, da je izjavil francoski mornariški minister v zbornici, da se ladja v nekaterih tednih popravila. Z dunajske uradne strani se nadalje izjavlja, da ni nič znanega, da se je vsled ognja topov potopil francoski podmorski čoln »Bernouglie«. Če se je podmorski čoln potopil, je najbrže eksplodiral smodnik.

Kuratorij zavoda za pospeševanje obrti

je imel v ponedeljek, 4. januarja ob 10. uri dopoldne svojo 11. plenarno sejo, ki so se je udeležili zastopniki ministrstva za javna dela g. dvorni svetnik W. Haas, zastopnik deželnega odbora dr. V. Pegan, združni komisar H. Steska ter drugi člani kuratorija, kot delegati deželnega odbora, mestne občine ljubljani ter trgovske in obrtne zbornice in nekaj dopisujočih članov. Predsednik kuratorija I. Kregar otvoril sejo s pozdravom na zastopnike ministrstva in deželnega odbora ter na vse druge člane. O zavodovem poslovanju v drugi polovici preteklega leta poroča, da je prejel zavod na sozhalno izjavo, sklenjeno v zadnji plenarni seji, z odlokom notranjega ministrstva po Najvišjem naročilu zahvalo. Vsled vojne je bilo več članov kuratorija zadržanih, vsled česar stojijo na njih mesto namestniki. Kritični svetovni položaj je hudo zadel vse stanove, ustavilo se je delo skoraj povsod in je bilo treba tudi omejiti delovanje zavoda, v kolikor je bilo združeno z večjimi izdatki. Z zahvalo se pa spominja prispevajajočih činiteljev, ki so za pretečeno leto nakazali zavodu še skoraj nezmanjšane prispevke. Sklepi zadnje kuratorijeve seje so bili izvedeni, v kolikor se je to dalo v obstoječih razmerah. Na predlog, ki ga je stavil kuratorijev član A. Rojina v zadnji kuratorijevi seji, da naj se zavod obrne na ravnanje južne železnice, da se bodo dela razpisana. — Ustanovitve strojne dobavne zadruge, tisk obrtnega zbornika in navodil za mojstrske preizkušnje je moral zavod odložiti. Za zgradbo lončarske peči v Mlaki pri Komendi je okrajno glavarstvo načrte odobrilo, vojna pa je nadaljnjo izvršitev za enkrat preprečila. Razstave, v kplikor je bil o njih govor v zadnji seji, so se vršile, namreč vajeniške v Kočevju in Postojni ter obrtna v Radovljici. Slednja je bila odprta na dan mobilizacije in je dosegla kljub vojni še dokaj ugoden uspeh. Pri vseh treh je zavod sodeloval s svetom in tudi dejansko ter se v ta namen po možnosti udeleževal po svojem zastopniku važnejših sej. — Za dobave za vojsko priteguje sedaj vojaška uprava v veliki meri tudi malo obrt. Oddala so se razna dela, posebno pa za jermenarje in čevljarje, krojače in šivilje na obrtne organizacije. Dobro so se posebno obnesle obrtno-produktivne zadruge, ki so dobivale veliko materiala nad najvišjo pogojeno množino za vojaštvo. Večje težave so se pokazale pri prevzemanju vojaškega dela pri združenih, ki do sedaj s takimi deli niso imeli opraviti. Zavod bo pa tudi v tem oziru storil svojo dolžnost, v kolikor je to mogoče z močmi, ki so mu na razpolago in v kolikor zadostujejo njegova denarna sredstva. Kot pomožno akcijo zoper brezdelnost posebno za obrtniške kroge je zavod organiziral šivanje vojaškega perila, za katero bo moral zalagati delavске zasluge za enkrat iz lastne blagajne. Z ozirom na to, da ima to delo značaj pomožne akcije, ga pa zavod oddaja tudi vsem drugim šivanja zmornim osebam. Svoje poročilo sklene predsednik z zahvalo na dnevno časopisje, ki redno prinaša poročila o zavodovih prireditvah. Ministerijalni svetnik W. Haas poudari nato izredne težave, v katerih se nahaja danes obrtni stan vsled slabih kreditnih razmer ter zvišanih zahtev za vojaštvo. Tudi država je primorana hraniti v teh razmerah čim največ mogoče, vendar pa je ministrstvo dovolilo, da se izplača zavodu z ozirom na njegov pomen v sedanjih kritičnih dobi, skoraj nezmanjšanih prispevek za drugo polovico tekočega leta znesek 4000 K ter za investicijski fond 1000 K, kar se vzame z odobramenjem na znanje. V nadaljnjem izjavja, v kako velikem obsegu da se priteguje vsled zvišanih potreb za vojsko tudi obrtni stan za vojaške dobave. Samo na Kranjsko je oddalo ministrstvo za javna dela (ne vstevši dobave, ki jih oddaja vojno ministrstvo direktno) za skoraj dva in pol milijona kron naročil. Obrtne zadruge dobe pri tem proti primernemu jamstvu blago dostavljeno od vojaške uprave, za olajšanje izdelovanja se jim vrhutega nakazuje tudi predum na gotove izdelke. Te vojaške dobave od strani maloobrtinskih organizacij pa zna imeti še zelo važne posledice za poznejše čase po sklepu miru, ker bo potem najbrže mogoče tudi v naprej obrtništvo pridržati silne vojaške dobave. Predsednik I. Kregar se zahvali zastopniku ministrstva za podano poročilo ter poudari, da se imamo za uvaževanje kranjskega obrtništva v prvi vrsti zahvaliti tudi g. ministerijalnemu svetniku W. Haasu samemu. Razvije se nato živahna debata, kjer so razni zastopniki obrtništva poudarili težkoče, ki so se pojavile pri prevzemanju vojaških naročil. Vse te težkoče so nastale iz ogromnega dela, ki se je vsled vojne naenkrat pojavilo pri vojaških depotih. Priporočila se vsestransko, da bi zavod za pospeševanje obrti sam organiziral te vojaške dobave ter prevzel predvsem centralno zalogo blaga za celo deželo slično, kakor je že to storil za šivanje vojaškega perila. Ravnatelj inž. V. Remec poroča, kako da je zavod organiziral izdelovanje vojaškega perila. Zavod je prevzel za enkrat 17.000 garnitur, za katere je blago že prejel in zalozil v skupno delavnico, ki se nahaja v urušinskem samostanu, za kar gre zahvala predstojništvu samostana. Blago se izdaja tukaj šiviljam,

ki delajo deloma v tej delavnici sami, deloma pa jemljejo blago na dom. Ker bo zavod prejel povračilo zasluga šele po oddaji celega vagona izdelkov, bo zalagal zasluge, ki jih izplačuje redno tedensko, iz lastne blagajne. Za izdelavo gumnic je zavod naročil tudi lasten specialen stroj, s katerim se veliko na delu prihrani, kar omogoči razmeroma boljši dnevni zaslužek. Zastopnik ministrstva zagotovi, da se bo takega dela tudi še v naprej lahko dobivalo in da ga lahko zavod nemoteno tudi za naprej uredi. Poročilo se v celoti odobri. Na predlog združnega komisarja H. Steska se sklene, da zavod po možnosti organizira tudi centralno skladišče za izdelovanje vojaške obleke, s čevljar budo premagane težkoče, ki so se navajale v prejšnji debati. O prireditvah tečajev poroča ravnatelj inž. V. Remec, da so se vsled vojne le deloma mogle izvesti. Vršili so se tečaji za strojna popravila in avtogonno varjenje, za knjigovodstvo in za krojačice v Ljubljani; nadalje tečaj za čevljarje v Žirih in za krojače v Kranju, katere slednja pa sta že bili ob koncu prekinjena vsled mobilizacije. Odložiti so se morali tečaji za čevljarje v Kranju, za krojače in za damsko friziranje v Ljubljani, ravnotojni tudi tečaj za lončarje v Mlaki. Odpovedalo je tudi šest knjigovodskih tečajev, ki so bili že deloma pripravljani, deloma pa šele prijavljeni. — Zgradbo lončarske peči v Mlaki, poroča ravnatelj, se je morala ravnotako odložiti, ker je vojaška zadržala deloma dovoljene kredite v ta namen. Naravno je, da se bodo vse te započete akcije izvedle kot prve, kakor hitro nastopijo ugodne razmere. Ravnatelj opozori še na posebno težavne razmere, v katere je prišla sedaj naša domača čipkarska obrt, ker je kupčija s kleklanami, kakor tudi drugimi čipkami popolnoma pretrgana. Akcijska družba »Domača obrt«, ki je imela nalogo razpečevanja čipk za celo Avstrijo, je sama v tako slabih razmerah, da se mora po celi deželi delovati na to, da se čipkarstvo čim največ omeji. V sedanjem času pa z njim popolnoma preneha. Že gotovih izdelkov se toliko našaja po tu- in inozemskih zalogah, da se je bati, da bo za daljšo dobo let ta industrija popolnoma ustavljena. Prepreči naj se zato vsak poizkus, nanovo upeljati čipkarstvo kot vir dohodkov. Morda se bo dalo s priletnitvijo vojaških dobav nekoliko olajšati zlo, do katerega je dovela propadla industrija. Prejide se nato k sestavi proračun za leto 1915., v katerem so se morale posebno postavke za prireditve tečajev, za knjižnico ter še nekaj drugih znatno zmanjšati, da bo mogoče še shajati z zagotovljenimi prispevki. Ves proračun, se je sestavil na 21.378 K izdatkov, za katerega je predloženo 21.300 K kredita. Predsednik zaključi na z zahvalo navzočim sejo ob 12. uri popoldne.

Boji na zahodu.

Huđi boji v Alzaciji.

Berolin, 4. januarja. (Kor. urad.) Wolffov urad poroča iz velikega glavnega stana:

Izvemši več ali manj težkih artiljerijskih bojev na fronti splošno mirno. Le pri Thannu v zgornji Alzaciji je bil sovražnik živahno delaven. Po presilnem ognju na višino zahodno od Sennheima se mu je posrečila v večernih urah, da je vzel na tej višini naš razstreljeni strelski jarek in zraven njega ležečo, zadnje dni večkrat omejeno vas Steinbach, ki smo jo mi trdovratno branili. Višino so naši z bajonetnim bojem zopet vzeli. Za kraj Steinhach se še bojujejo.

Najvišje armadno vodstvo.

Boji za St. Georges.

Belgijski dopisnik lista »Tyde« poroča iz Dünkirchna: Medtem ko je preprečeval vihar vojne operacije ob obrežju bojnim ladjam in četam, se je nadaljeval boj za St. Georges, ki ni nič drugega, kakor neznaten trg. Ko so Belgijci in Francozi poizkušali priti iz Nieuporta v Lombardzyde, so Nemci z napadom na St. Georges poizkušali preprečiti prodiranje zaveznikov, ki so bili lastniki kraja, če ga tudi niso zasedli. Ko so Nemci prodirali, je St. Georges prišel v strelsko črto nemških topov. Jasno ni bilo, si li Nemci kraj zasedli ali so ga zavezniki izgubili. Nikjer niso bili več dni boji tako siloviti, kakor v okolici St. Georges. Zaveznikom ni šlo za to, kdo da je gospodar St. Georges, marveč za to, da se odbije nemški napad. Ker so zavezniki prodrli okoli St. Georges, se zdi, da so se zavezniki na tem mestu trajno ustalili.

Francoska ofenziva.

»Guerre Mondiale« poroča: Iz Pariza v Belfort se vozi novo ustanovljena francoska armada. V kratkem otvorijo Francozi kombinirano ofenzivo iz luknje v Vogezi. V ofenzivi na Flanderskem so doživeli zavezniki le strašne izgube in razočaranje. Joffre hoče zato zdaj obrniti krilo, ker sodi, da Nemci branijo Alzacijo le primeroma slabo.

Siloviti boji med Ypernom in morjem.

Iz Berolina se poroča: Na zahodni bojni črti se bijejo najlutejši boji med Ypernom in med morjem. Kakor se poroča iz Kodanja, napenja jo Nemci svoje sile, da ojačijo svoje postojanke severno od Nieuporta in Dixmuidna, da tako zadrže počasno prodiranje zaveznikov. Osobito siloviti je boj pri Lombardzydu, kjer poizkušajo zavezniki prodrati sovražnikove črte. Lombardzyde in Westende je le še kup razvalin, v obeh krajih ni niti enega prebivalca več.

Podkopana Belgija.

»Handelsblad« poroča iz Sluisa: V Belgiji so velike proge dežele popolnoma podkopane, med njimi tudi deželna cesta iz Osterzeela v Gent. V Brüggeju je na napad sovražnikovih letalcev vse pripravljeno. Na nekem

Naš domači pešpolk št. 17 na sv. večer.

Med polki, ki so stali na sv. večer v boju z Rusi je bil, kakor se poroča, tudi naš domači pešpolk št. 17. Imel je jako težavno nalogo.

O tem boju poroča uradno poročilo z dne 26. decembra. Boril se je proti veliki ruski premoči, ki je kakor smo poročali, svetli večer izrabila za napade.

Nadvojvoda in naš domači pešpolk.

Kako v najvišjih krajih poznajo nevtrastnost našega 17. pešpolka, kaže izraz nadvojvode Frana Salvatorja, ki je nedavno obiskal ranjence v neki dunajski bolnici. Nadvojvoda se je utaval pri ranjenem častniku in ga vprašal pri katerem polku služi. Častnik: »Pri 17. pešpolku, Visokost!« Nadvojvoda nato: »Das brave Regiment! Es hat furchtbar gelitten.« (»Vrli polk. Strašno je trpel.«)

Trije Kranjci premagali pol stoltnije Rusov

Še 17. pp. pripoveduje sledeče: Na kraju gozda pri mestu Duklo sem stal na straži z dvema tovarišema. Kar zagledam pred seboj v razdalji kakih 500 korakov rusko moštvo, kakih 100 mož, korakati proti nam. Človek bi mislil, tu bi bil nam bežedina rešitev. Toda ako pustimo sovražnika prodirati naprej, bi vsled tega lahko nastale slabe posledice za našo armado. Začeli smo brzostreljanje, na katero je nam sovražnik živahno odgovarjal. Ruske krogle pa nas niso zadevale, ker nas je ščitilo drevje. Ker nas Rusi s točo krogel niso pripravili do molka, so se pa spuščili v beg in tako smo trije možje premagali pol stoltnije Rusov. Drugi dan smo zažazili, da je šlo šest ruskih vojakov v neko kmečko hišo. Počakali smo, da si tam sovražnik nemoten privoščijo malo počitka. Nato se pa dva izmed troje mož brežje straže vlihotapiva do označene hiše in vedereva noter. Jaz zgrabim skupaj sestavljene puške ruskih vojakov, moj tovariš pa s proti sovražnikom obrnjenim bodalom oznani Rusom, da so ujeti. Sovražnikove puške sem skupaj zvezane naložil nemu ujetnikov na rame in tako vsi jih prignala k svoji stoltniji. Malo dni prej je sva za to dejanje prejela najvišjo pohvalo.

Za trajno slogo med avstrijskimi narodi.

»Kärntner Tagblatt« končuje svoj letošnji novoletni uvodnik tako-le: »Avstrijski Nemci se v tej veliki vojni bore rama ob rami z nenemškimi avstrijskimi narodi; sad tega skupnega boja mora biti spoznanje, da je v Avstriji tudi v miru prostora za skupno delo. Če se v sili in zmagi oživi skupno čustvo notranjega zedinjenja narodov, potem se bodo naše tudi državne oblike, ki bodo primerne naravi avstrijske države in posebnosti njenih narodov. Naloga je težka, toda izpeljiva, ako bo krščanski duh, ki združuje ljudstva, močnejše nego preje preveval vse naše duševno življenje. To bodi koncem tega resnega, dogodkov polnega leta naša novoletna želja.«

Varčujmo!

Kamor prideš, pet mesecev ne slišiš drugega kakor: Vojska, vojska! Človek bi mislil, da vsakdo ve, da je vojska, da se tega zaveda tudi v svojem vsakdanjem življenju, posebno pri uporabi živil. Ne pozabimo, da v vojski ne zmagujemo samo s kanoni in puškami, ampak da so za to potrebna zlasti tudi živila. To je treba poudarjati posebno v sedanji vojski. Mi smo obdani od sovražnikov skoraj od vseh strani, in ti sovražniki ne postavljajo proti nam samo kanonov in milijonov vojakov, oni hočejo okoli nas splesti obroč, da nam zapro dovoz živil, katerih nekaj vrst vsaka država uvaža.

Angleži brezsrčno skrbijo s svojimi ladjami na morju, da bi Avstrija in Nemčija ne mogli dobiti nobenih živil in potrebščin od zunaj.

Zato pa je treba, da varujemo, da hranimo s tem, kar imamo sami. Varčevati treba povsod pri hrani, pri obleki, in sicer niso dolžni tega storiti samo revnejši ljudje, ki že itak morajo varčevati, ampak tudi premožnejši, ker se gre za to, da ne zmanjka ljudstvu ob času sile najpotrebnejšega.

Paziti treba posebno na kruh. Bellega kruha bi si v teh težkih časih zdrav človek ne smel privoščiti, ker je to potrat pšenične moke, ki za dolgotrajno vojsko gotovo ne bo zadostovala. Mnogo moke se prihrani, ako se peki kruha doda na 100 odstotkov do 20 odstotkov krompirja. Tudi naj bi se krompir ne lupil, ampak vedno kuhl le v obličah. Saj petina krompirja se pri tem prihrani.

Morda se bodo te opombe marsikomu zdele omejene in čudne, in sicer

zato, ker mi še ne čutimo posledic vojskega časa, ljudem se je zadnja desetletja tako dobro godilo, da si sploh ne morejo misliti, da lahko nastane pomanjkanje najpotrebnejših živil. To zavest moramo imeti, da je sedanja vojska v prvi vrsti gospodarska vojska, da nas hočejo sovražniki izstradati. Zato ni dolžan proti njim vojskovati se samo vojak, ampak vsak državljan, s tem, da s skrbnim in varčnim porabljevanjem živil prihrani blaga kolikor ga more za časa pred novo zetje.

Ni pa s tem rečeno, da bi, kdor ima živil več nego jih rabi, ne postavil na trg svojega blaga. To je potrebno, da se blago tako porazdeli, da vsakdo dobi, kar rabi za svojo vsakdanjo potrebo. Na višje cene čakati bi ne bilo gospodarsko, ne krščansko, ker so cene tako visoke, da ima vsakdo pri prodaji svoj prav pošten dobiček. Kdor bi v današnjih časih hotel oduroško na škodo bližnjega bogateti, ni vreden, da živi. Živimo varčno, trezno, pravično in bogaboječe, tedaj bomo vztrajali.

Vojaške zadeve.

Imenovana sta za nadporočnika poročnika Avgust Skraba 7. in Fran Haromy 8. polj. top. p.: za poročnika praporščaka Miroslav Haller 7. in Rudolf Werdanz 17. pp. — S srebrno svetinjo za hrabrost 1. vrste so odlikovani pri 87. pp.: puškar Ivan Srebotnik, četovodji Fran Kasba, Fran Leskovšek, Martin Podpičan, Fran Wagner in N. Juričan, desetenika Angelo Mian in Jakob Sturbey. S srebrno kolajno za hrabrost 2. vrste pa narednik Josip Strelec, četovodji Martin Fras, Alojzij Lisjak, Anton Sikošek, Ivan Smalčič, Josip Urbanč, Josip Zej, desetenika Jakob Pleinschek, Fran Birtič, poddeseteniki Fran Geršak, Simon Hren, Josip Kragl in pešec Anton Kunschek. — Od vrhovnega poveljstva balkanskih vojnih sil so bili pohvaljeni: Stabni narednik Fran Urch, narednik Rajovz, četovodji Martin Bočko, Fran Emeršič, Ivan Ilias, Alojzij Spindler, Josip Kautič, Alojzij Rakusa, deseteniki Ivan Aušec, Anton Deželak, Jurij Ferlin, Maks Habinc, Simon Merčnik, Rudolf Lesjak, Jurij Sekirnik, Ivan Tekalčič, Fran Vidrich, Martin Juraj, poddeseteniki Vincencij Fogel, Fran Pavlič, Fran Rusker, Josip Skorlovnik; pešci Martin Belsak, Peter Kancsin, Anton Pesko, Matija Važ, Alojzij Zabar in trobač Josip Korec. — Pri 20. polj. lov. bataljonu sta dobila četovodja Fran Gregl in podlovec Marko Stary (oba armadna kolesarja) srebrno svetinjo za hrabrost 1. vrste. — Pri 3. dom. pp. sta si priborila zlato svetinjo za hrabrost praporščak v r. Leon König (padel) in četovodja Miroslav Riegler. — Pri 4. dom. pp. je dobil srebrno svetinjo za hrabrost 1. vrste: narednik Ivan Oswaldi, 2. vrste pa četovodja Ivan Kovatsch in častniški sluga Fran Hofer. — Pri 27. dom. pp. si je priboril zlato svetinjo za hrabrost praporščak v r. Gino Gini, srebrno svetinjo za hrabrost 1. vrste pa enoletni prostovoljec med. desetenik Hans Höglner, sanitet. podčast., četovodji Josip Debevec in Ivan Narath, praporščaki Anton Cizman, Fran Kotlusek in Anton Savclj.

Stotnik Fr. Dobnik padel.

O smrti stotnika Dobnika se nam še piše: V zadnji bitki dne 15. decembra ob neki gališki reki je padel junaške smrti stotnik Fr. Dobnik. Lahko se reče, da

je bil po svojem nastopu kakor tudi po svojih odličnih vojaških zmožnostih pravi reprezentant domačega domobr. pešpolka št. 27. Bil je edini častnik, ki je ostal nepoškodovan od početka vojne. Za njim za-luže kakor za svojim očetom ves polk: s solzami v očeh so stali ob nevarno ranjenem stotniku častniki in moštvo. Ko sem ga previdel, je napisal še kar na nosilih par vrstic za svojo ljubljeno soprogo. Udan v voljo božjo je kot pravi kristjan čakal usodne smrti. Svoje vojake je tolažil: »Otroci, le pogum! Vse se dobro izteče.« — Ob transportu v bližnje mesto je umrl. Novica o njegovi smrti nas je vse globoko pretresla. Vsi mu ohranimo hvaležen spomin!

Pomen Przemysla.

Polkovnik Michajlovski, ki govori v »Ruskem Slovu« o vojnem položaju v Galiciji, pravi med drugim: »Sedaj zavisimo mnogo od Przemysla. Posadka te trdnjave je zopet napravila izpade, ki smo jih odbili. Zavzetje Przemysla je zdaj iz več ozirov potrebno. Sploh pa se ne sme misliti, da je avstrijska vojska že »popolnoma pobita« in ne zmore več braniti prelazov čez Kar-pate. Optimizem nekaterih publicistov je neutemeljen. Avstrijska armada se brani junasko in jako vztrajno in ruski častniki ne podcenjujejo tega nasprotnika. Boji v Karpatih se še niso končali.

Ruska vlada v Galiciji.

»Kurier Warszawski« je pisal dne 23. decembra, da so po poročilu Ruskoga Slova« začeli delati v ruskem justičnem ministrstvu na to, da se vpe-lje v Galiciji splošno rusko civilno in kriminalno pravo. Ruski kodeks se vpelje v Galiciji, ne da bi bila mestna običajna in avstrijska prava kaj vpoštevana.

Ruski ujetniki v Krakovu.

»Nowa Reforma« z dne 2. januarja piše: Današnji in včerajšnji dan so šle skozi mesto večje in manjše skupine ruskih ujetnikov, ujetih okoli N. Kor-cyna. Bili so večinoma Rusi iz Sibiri-je. Pripovedovali so, da Rusom že pri-manjkuje orožja. V jarkih se trije vo-jaki poslužujejo ene puške. »Ko bi ne bilo naših poveljnikov, to bi se mi vsi podali.« so pravili Rusi.

Iz Lodza.

»Nowa Reforma« poroča: Vse tovarne za oblake in vse predilnice, med njimi velike tovarne Poznanskega, Grohmana, Gei-erja, Kaleckega so mnogo trpele vsled bombardiranja. Poškodbe so pa vendar take vrste, da jih bo mogoče v kratkem času popraviti. Najbolj so trpele tovarne na robu mesta, kjer so se umestili Rusi in kamor je bil glavno namenjen artiljerijski ogenj.

Na koncih ulic so bili nabiti veliki oglasi v ruskem in poljskem jeziku, v katerih obeta car Poljakom avtonomijo in svobodo v vsakem oziru.

Na ulicah je zavladalo normalno življenje. Poljsko gledišče je prenehalo s predstavami, nemško je pa v nemških listih razglasilo celo dolgo vrsto predstav. Poljski listi, ki nekaj dni niso izhajali, so

se zopet pokazali, pod nemško cenzuro so in vesti črpajo iz nemških listov.

Po mestu se med ubožnimi sloji širi tifus, ker ni izpeljana kanalizacija in ni čiste pitne vode. Po mestu slišiš: »Štiri mesece sem brez dela, žena je bolna, otroci umirajo od lakote, vsaj kopejko za kosček kruha.« To je grozno, to strašno! Kaj bi mu pomagalo tudi 10 kopejik, kaj celo cel rubelj?

Nova železniška zveza med Rusijo in Anglijo.

Rusija je s pomočjo železniških uprav na Švedskem in na Norveškem uvedla železniško progo med Petrogradom in Bergenom. S to zvezo občuje Rusija s Severnim morjem in Anglijo. Med Torneo in Karungijem se morajo potniki voziti do 20 kilometrov s sanmi. Potovanje med Bergenom in Petrogradom traja štiri dni, oziroma 99 ur. Rusi ponoči in podnevi grade železniško progo Tornea-Karungi.

Kako deluje ruska artiljerija.

(Iz pisma z bojišča.)

Prijatelj, znano ti je, da sem vedno cenil četo sv. Barbare (patron topničarjev je sv. Barbara), četudi se v sedanji vojski vojskujem kot navaden pešec. Svoje prejšnje študije o artiljeriji zdaj lahko opazujem mnogokrat zelo blizu sebe. Naša pehota deluje nad vse hvalevredno, ruska je vztrajna in dobra v obrambi, manjka ji pa moralne sile. Grandiozno pa delujejo ruski topovi, osobito težki in najtežji, kar se lahko opazuje na zemljišču in na mrtvih predmetih. Čimvečkrat se ti nudi prilika — te je vedno veliko — da prideš v artiljerijski ogenj, zapaziš, da deluje naša in nemška artiljerija drugače kakor ruska. Glavno načelo naše artiljerije je, da strelja le na to, kar vidi in na gotove cilje. Ravnotako postopa nemška artiljerija. Česar ne vidijo, na to se ne strelja, ker bi se razsipavalo streljivo. Naše baterije streljajo zato večinoma z vsemi cevmi v isti smeri na isti cilj. Ruska artiljerija postopa drugače. Vidnih ciljev seveda tudi ona ne zametava; nasprotno, hvaležna je tudi za male in najmanjše cilje, strelja celo na posameznike. Le izjemoma združijo ruske baterije svoj ogenj na eno samo točko, navadno pa streljajo ruski topovi ene baterije v razne smeri in proti različnim ciljem. Če jih ne vidijo, streljajo na dobro srečo v sovražnikovo ožemlje. Vsekakor potrebujejo Rusi zato več časa, da uničijo kak odpor, a za ta način boja govori splošen moralen učinek, ker na nasprotnikovi strani nihče ne more slutiti, če ne razpoči bodoči trenutek nad njim šrapnel ali če ne pade poleg njega v zemljo granata. Neka zaplenjena ruska instruktorska knjižica nas uči, da smatrajo Rusi to za svojo glavno nalogo. Jasno je, da nikdar izločena nevarnost povzroča nervoznost, ki koristi potem pehoti, kadar napade. Seveda Rusi ne računajo z občudovanja vrednimi živci naših ljudi.

V prvih bojih smo se večkrat čudili, zakaj da je ruska artiljerija navidezno brez povoda obstreljevala take točke, o katerih je gotovo dobro vedela, da ni enega sovražnika tam. Danes nam je tako postopanje, načrtoma izvedeno taktično streljanje, jasno. Ruska artiljerija obstreljuje mnogokrat silovito popolnoma prazen prostor le zato, ker bi ob morebitnem prodiranju sovražniku nudil preugodno operacijsko polje. Prisiliti ga hoče, da bi se podal v neugodnejše zemljišče, kjer dobe silovite ruske pehotne in kavalerijske množice boljše napadalne ali obrambne prilike.

Ruska municija je dobra. To se mora priznati, četudi je bilo veliko praznih strelcev, osobito začetkom vojske. Najbrže so bile krogle stare, kar se lahko tudi pri nas pripeti. Rusi vporabljajo pri svojih granatah splošno udarčno vžigalo. Pred kratkem smo uvedli pri nas takozvano počasno zažigalo, ki učinek strela še strašno pomnoži. Ruska granata namreč razpoči takoj, ko le nekoliko zadene; naše krogle se pa trdno zarinejo v zemljo, mnogokrat tri do štiri metre globoko; svoje strašno delovanje razvijajo šele izpod zemlje čez nekaj sekund. Ruski ujetniki nam pripovedujejo, da so izpočetka Rusi smatrali naše granate s počasnim zažigalom za krogle, ki vsled napake ne razpočijo, a kmalu so vedeli, pri čem da so.

Ruske granate razpočijo večinoma le v nekatere velike kose, naše pa razpočijo v veliko nevarnih drobnih kosov.

Ruska artiljerija je neprimerno boljše, kakor se je mislilo. Če so v japonski vojski morebiti vladale res žalostne razmere, je morala poseči vmes močna roka, da je to orožje napredovalo do sedanje višine.

Zemljevid o severno-zahodnem bojišču.

Poziv!

Arhiv mesta Krakova skupno s prebivalstevskim pomožnim odborom prične v kratkem izdajati v poljskem jeziku obširno delo o zgodovini in življenju Slovencev na vseh poljih. Prosimo torej vse narodno misleče Slovence, da bi pošiljali nižje podpisane zastopniku knjižice, brošure, zgodovinska dela, poročila o društvenem življenju, slike, fotografije, razglednice, članke, liste, časopise, dnevnike itd.

Kazimir Lagosz,
Ljubljana,

Gospodska ulica 19, I. nadstropje.

Druge slovenske liste prosimo, da bi ponatisnili ta poziv.

Božič v Londonu in Parizu.

Angleži so letošnji Božič praznovali ravnotako kakor druga leta. Kupovali se letos za Božič ni čisto nič manj kakor v mirni dobi. Londončani, ki so vajeni o Božiču imeti purana na mizi, so ga imeli tudi letos, dasi so morali zanj precej več šteti nego drugekrat, ker je radi vojne odpadla dobava iz Avstro-Ogrske. Potrpeti so morali tudi s francoskim in italijanskim surovim maslom, ki ne prihaja na Angleško ravno v najboljši kakovosti. Meso se je zelo podražilo, ribe so pa postale pravi luksuz. Jabolka in bruske so bile polovico dražje nego druga leta.

Ravnotako malo se je poznala vojna v velikih londonskih hotelih, kjer Londončani praznujejo božično noč. Vsekakor se je manj plesalo nego navadno in božične slavnosti so se z ozirom na ostrejšo odredbo glede zapiranja javnih lokalov preje končale. Mnogi hoteli so na sveti večer priredili božično slavnost z božičnim drevescem, ki jo je zaključil ples za mladino. Naslednji dan so se pa v dvorah z vojnimi dekoracijami vršili slavnostni obedi.

V gledališčih so se kolikor mogoče izogibali vsega, kar bi spominjalo na vojno, posebno pa v otroških predstavah, katerim se je posvetila posebna skrb. V velikih londonskih gledališčih so vpriporili pet novih pantimov za otroke, na drugi božični praznik pa se je na željo valeskega princa igrala nesmrtna veseliga »Charleova tetka«.

Ogromno dela je imela predbožični teden angleška vojna pošta. Med tem, ko je začetkom vojne odhajalo na bojišče dnevno po 20.000 omotov, je kasneje to število naraslo na 48.000, zadnji teden pa je znašalo krog 250.000. Pri tem je pa Anglež še zelo malomaren, ko dela omot in piše naslov ter navadno ne navede drugega nego polkovno število. Seveda mora pošta take pošiljke zavračati in ima tako dvojno delo.

Francozom je šla božična radost seveda veliko manj od srca nego Angležem; saj imajo sovražnika globoko v svoji deželi in zadnji poizkusi v Flandriji in na ostali fronti, da bi se ga rešili, se niso baš posebno dobro obnesli. Neka Angležinja poroča »Daily Mailu«: Letošnje božične priredbe so bile namenjene pred vsem deci in pa ranjencem in bolnikom. Na širokem hodniku pred Magdalensko cerkvijo stoji božična drevesca v vseh velikostih. Največja in najlepša kupujejo se stre »Rdečega križa«, da ranjenim in bolnim vojakom prirede nekoliko trenotkov veselja in pozabljenja. Ne manjka pa tudi čisto majhnih smrečic, katere s poželjivimi pogledi motre revnejše žene. Bo-li dobiti eno ali drugo za malo svotico, ki jo imajo v žepu?

V gledališčih so bile predstave za otroke in ranjence. Toda slednji niso bili nekako povsem pri stvari. Izpočetka so resda pozorno poslušali, toda kasneje so se jim pomračila čela, globoki vzdihljaji so jim prihajali iz prsi in videlo se jim je, da jim pred dušnimi očmi vstajajo vojne strahote, prestano trpljenje v snegu in mrazu in da sedaj ne vedo prav, kje se v resnici nahajajo: ali tam zunaj v okopih, ali pa res sede v toplih, svetlih gledaliških dvorah.

Nekoliko ur pred slavnostjo so se vojaki bali, da bi jih pred razdelitvijo darov ne poslali iz bolnišnice v dom za rekonvalescente. Pristrčno so prosili zdravnike, naj jim dovolijo, da še sveti večer prebijejo v bolnici, kjer so bili tako dobro negovani. Program v ženskih bolnišnicah je bil: Na Božič dopoldne sveta maša, opoldne dober obed, zvečer pa koncert pod božičnim drevescem. Angležinja pristavlja, da se v drugih pariških bolnišnicah ranjenec gotovo ni tako dobro godilo kakor v britanskih.

Naročajte „Slovenca“!

Karpali.

Ker je splošno znano, da se pretežna večina slovenskih vojakov bojuje v Karpatih, zato bo mogoče našo javnost zanimal kratek opis tega dolgega gorovja, kakor sem ga spoznal po svojih dolgih vožnjah in pešpotih po tem lepem delu monarhiije.

Če pogledamo na karto in vidimo ono dolgo raztegnjeno temnorjavno liso, ki nalik polmesecu obrobja rodovitno ogrsko nižino, sedito na prvi pogled, da mora ta stena kakor naraven zid varovati Ogrsko pred vsakim vpadom. V tej veri je javnost ohranjeno tudi ogrsko domoljubje, ki je zrla in še zre v Karpatih ne samo najlepšega gorovja na svetu, ampak tudi najmočnejšo naravno trdnjavo. To mnenje pa ni povsem pravilno in potrebuje malega popravka.

Ogrski baron mi je nekoč zatrjeval, da Karpati daleč nadkriljujejo Kavkaz (!). Moje oči, vajene pohlevnih evropskih alp, so pa gledale nekoliko drugače.

Ko sem se vozil prvič po železnici, ki pelje iz Košćic do Novega Sondaža (pravilno poljski pisano: Sadž), se mi je od postaje Praševu (Eperies) naprej res zdelo, da je to gorovje neprodorno, ker vozi vlak po precej globokih zasekah. Na najvišjem mestu pa, pri postaji Orlov, se nudi očem vse drugačen prizor. O visokem gorovju, kakor smo ga vajeni videti na Gorenjskem, ni ne duha ne sluha, pač pa se razteza tam široka visoka planota, iz katere molé posamezne kope ne ravno preveč strmo. Planota je deloma izsekana, deloma porastena z gozdovi, golih, sivih skal in strmega pečevja ne vidiš nikjer. Zato ni čudno, da tukaj pehota ne prodira ravno prav lahko, ampak naprej le pride, čeprav počasi; ne samo po glavni cesti, ampak tudi preko planote. Tudi lahkemu topništvu in z malimi domačimi konji (Huzuli) opremljenemu trenu ni nemogoče priti naprej. Tudi težko topništvo pride prek.

Od najvišjega grebena dalje pada gorovje prav polagoma in valovito nizko bregovje se razteza preko Jasla in Krosnega daleč tja do znanega Przemysla. Značaj tega celega ozemlja je močno podoben naši dolenski strani proti Trebnju in Krškemu; o gorenjskih hribih tu ni govora.

To je bil prvi moj prehod preko Karpatov v popradski dolini (Poprad = po produ, torej pristno »ogrsko« ime...).

Drugi, mnogo važnejši prehod preko Karpatov je znani in sedaj mnogo imenovani prehod preko duklanskega sedla. Ko sem bival še v Dukli, je nanesla prilika, da smo si ogledali ves teren, na katerem so se vršile pred nedavnim časom velike vojaške vaje... Kakor da bi bil kdo slutil, da se bodo vaje ponavljale, in sicer zelo krvavo... Od Dukle, umazanega poljsko-židovskega mesteca s kakimi 3000 prebivalci, pelje lepa, velika cesta preko vasi Barvinek na Ogrsko. Kake pol ure od vasi je meja, ki deli gozdove znanega tvorničarja Thonetu v ogrski in galiski del. Krasna krajina, naravnost ustvarjena za mirno letovišče, ali v vojaškem oziru velja o njej isto, kar sem rekel o popradski dolini, samo še v večji meri. Tu gredo lahko široke kolone preko meje, ne druga za drugo, ampak vstir! V šoli so nam navajali kot primer za nemški »Pass« Ljubelj in pa Brenner na Tirolskem. Videl sem pozneje oba; zakaj se pa ravnina (do malega) nad Duklo imenuje »Pass«, tega pa moja slaba glava ne razume.

Tretji prehod: Stari Zagorz — Satoralya-Ujheli. Nekoliko težavnejši, ampak ne nemogoč. Ne mislim namreč samo na cesto, ampak na kraj v obče. Tudi preko njiv in travnikov je mogoče čete spraviti v tok, zato ker ni nikjer strmih sten in grozečih prepado. Kjer pa so, je povsod dana prilika, da se jim ogneš.

Edini del Karpatov, ki je res neprodoren, je Visoka Tatra. Preko te se pride le po veliki cesti, ki vodi v smeri Poprad — Kesmark dalje v Galicijo. Toda kako majhen del Karpatov je tatranska skupina. Voziš se z vlakom v normalnih razmerah mogoče dve uri ob njej in zopet se pokažejo s krasnimi gozdovi obrasli hribi v Gorenjem Považju, preko katerih je pot zopet razmeroma lahka.

Svet ob galisko-ogrski meji je lep, rodovit, toda do skrajnosti zanemaren. Kaj je temu vzrok, o tem se bo še mnogo govorilo in pisalo. Kmetje so pridni in delavni, pa vendar nimajo nič. Kar pa imajo, oziroma kar so imeli, so radi dali — kjer pa nič več ni, tam pa tudi vojska ne vzame.

Nekaj strašnega je nesnaga v galiskih mestih. Če bi Herkul živel danes, ne bi mogel opraviti dvanajstih del, če bi moral trebiti nesnago le v enem galiskem mestu, še enega dela ne bi izvršil. Le malo poslopj se nahaja po mestih, kjer človek vsaj nekoliko čuti, da stanuje kakor Evropejec. Hiše v poljskih vseh so sicer večinoma lesene, snažne pa mnogo bolj kakor razdrapane bajte po mestih, kjer je celo stranišče skoro nekaj nežnanega. Kaj pomenjajo take razmere v slučaju epidemij, to lahko razume vsak sam. Naša vojska oblast si je sicer prizadevala napraviti v

tem oziru red, a žalibog niso bili uspehi povsod dovoljni, ker je zlo pregloboko vkoreninjeno.

Tako je povsod, v Dukli, Krosnem, Jaslem in Novem Sondažu. Kolikokrat sem si želel v onih dneh, da bi le enkrat spal v najslabši sobi v Kranju in jedel v najbolj zanikarni gostilni v Kurji vasi! Pa je bilo predač — šlo je tudi tako. P.

Predsednik Willson proti veliki stalni armadi.

Newyorški 3. t. m. došli listi objavljajo besedilo zadnje poslanice predsednika Wilsona kongresu. Wilson se izraža proti veliki stalni armadi. Posamezne države naj bi marveč razvijale narodne garde in urile v orožju državljane. Močna mornarica tvori za Ameriko pravo in najnaravnejše brambno sredstvo.

Preteklo l. 1914. v narodnem gospodarsivu

Leto 1913. je bilo eno najneugodnejših. Balkanska kriza je tedaj morila gospodarsko življenje. Zdelo se je, da je bukareški mir pregnal to gospodarsko slano in polni nad v ugoden in krepilen gospodarski razvoj smo v letu 1914. poprijeli za delo. Kar se pokaže albanski oblak, Sarajevski umor je bila strela in svetovni potres — vojska je skoro nastopila. Avstrija stoji že pet mesecev v boju. Tudi v gospodarskem oziru je postavila na laž svoje sovražnike in sramotilce. Uspeh vojnega posojila je dokaz za našo moč. Takoj po izbruhu vojske so zaprli vse borze in s tem povezali hijenam vojske njihove špekulantske roke. Hotelo se je naše državne papirje v ogromnih množinah zagnati na denarni trg in tako na eni strani s prodajo izmakniti denar iz dežele, na drugi strani pa državne papirje po nizki ceni pokupiti in po končani vojski z višjim kurzum prodati. Tako podlo so Angleži še v mirnih časih čisto javno in odkrito razpravljali in snovali. Toda v zasebnem prometu izven borze je kurz naših državnih papirjev prav neznatno padel pod kurz iz časov tik pred vojsko. Tudi naša valuta (vrednost denarja se je boljše vzdržala kakor v vojnih letih 1859. in 1866., čeravno so vojni stroški neprimerno večji. Pa tudi brezposelnost ni nastopila v posebno hudi meri, kajti industrija je ravno od vojske dobila mnogo posla in tudi dnevna poraba ljudstva se ni bistveno zmanjšala. Najbolj prizadete so bile industrije, ki izdelujejo za luksuz in izvoz in pa stavbna obrt. Kmetijstvo je imelo še precej dobro letino pri primernih cenah in to je menda tudi vzrok, da naš gospodarski položaj ni ravno neugoden. Vojska je rodila občutno draginjo samo pri nekaterih predmetih, žal da ravno pri najbolj potrebnih za vsakdanje življenje. Zelo se je podražila pšenična moka. Koncem l. 1912. je na Dunaju bila cena pšenice 24 kron 50 vin, za 100 kg, koncem 1913 niti celih 24 kron in leta 1914. tik pred določitvijo najvišjih cen pa kar 44 kron 75 vin. Na drobno se je prodajala pšenična moka l. 1911. po 40 vin, v letih 1912. in 1913. po 36 vin., letos pa po 80 vin. l. 1911. si dobil na Dunaju še 10 jajc za 1 krono, letos plačš 22 vin. za eno jajce. Prisiljeni smo svojo produkcijo jajc poštno deliti z Nemčijo, ki jih ne more uvažati iz tuzemstva. Odlični narodni gospodarji in med njimi znani Rischer pravijo, da so visoke cene najboljše sredstvo za varčevanje z živili. Sicer je letos imela Avstro-Ogrska prav dobro letino in tudi Nemčija je imela precej skritih zalog, vendar je treba varčevati s pšenico, mesom in mastjo. Nemški narodni gospodarji tudi priporočajo varčnost z živili in pozivajo ljudstvo, naj te tri živila kolikor toliko nadomesti z drugimi zemeljskimi produkti. Mast bi prav zdatno lahko nadomestili s sladkorjem, ki ga imamo v Avstriji in na Nemškem ogromno na razpolago. Pa na nerazumljiv način sta se začela dražiti tudi sladkor in bosenske slive. Kljub zadostni množini je znala špekulacija — ki je teh pet mesecev imela precej svobode — pognati cene kvistlu.

Svetovna in izvozna trgovina grozno trpi pod zaprtijo Anglije, ki hoče pod imenom kontrebande preprečiti vsak dovoz vsega različnega blaga na Nemško in k nam. — In poleg tega so tako bojujoče se države kakor tudi nevtralne izdale celo kopo izvoznih prepovedi, kar zelo otežuje trgovino. Ni bilo drugače mogoče, trije severni kralji so se morali dogovoriti za skupno odpomoč, Italija že nerglja nad Angleško in tudi Zedinjene države čutijo, kako tudi njihova trgovina pada od dne do dne. Imeli so sijajno žetev bombaža in pšenice obilo, pa jih ne morejo prodati in tudi ne ustavi padanja cen. Ali bodo res bombaž zmetali v morje, da vzdržijo cene? Čisto razumljivo je, če se želja po miru oglašajo najbolj pri nevtralnih državah. Najbolji kupec Zedinjenih držav je Nemčija, naša trgovina se bolj omejuje samo na Nemčijo, Italijo in Švico. V te dežele pa je nam pot odprta.

Banke so leta 1913. — v krizi — napravile dober zaslužek in tudi letos se jim

obljubljajo precejšnji dobički. Obresti v tekočem računu so precej visoke, ravno tako provizije in dobava za armado in visoke cene v blagu jim zagotavljajo tudi za letos dobre dividende. Vprašanje glede bilanc se bo najbrže rešilo po vzorcu avstroogrskse banke na ta način, da bo sicer treba bilanco napraviti, ne pa objaviti, glavno skupščino se bo odložilo, akcionarjem pa dalo primerno odplačilo.

Vojska je ugonobila že neizmerne vrednote in žrtve še ni konca. Od l. 1909. do 1913. so evropske velesile izdale za oboroževanje nič manj kakor 46 milijard frankov. Balkanska vojska je stala 3 milijarde. Kakšna pa bo bilanca svetovne vojske? Izmed vseh izgub na dobrinah, ki jih vojska tirja neusmiljeno, je še vendar najobčutljivejša izguba najdragocenejšega kapitala, namreč ljudi samih. Prestopili smo prač novega gospod. leta. V preteklem letu se je Avstrija skazala, naj nam bodoči mir omogoči popoln razvoj vseh naših moči.

Živinorejci pozor!

V sedanjí vojski porabi vsaka država mnogo več živine za klanje nego v mirnem času. Zato bo tekom vojske vedno manj živine. Bati se je, da se po dokončani vojski živinorejci ne opomore tako lahko in hitro, kakor je to za živinorejce potrebno. Zato je poljedelski minister sporočil kmetijskim družbam nekaj navodil, kako naj v sedanjem času ravnaajo živinorejci da sicer vstrežejo vsem vojaškim oskrbovalnim potrebam, da pa obenem poskrbe za zarod.

Pred vsem naj se živinorejci ne dajo zbegati, da bo cena živini padla; zato naj ne prodajajo po slepi ceni in naj nikar preveč živine ne postavljajo na trg. — Poseben je paziti, da se ne prodaja preveč mlade živine. — Paziti treba, da se ohrani dovolj plemenske živine. Pri nakupovanju živine za vojaške potrebe je želeli, da se kupovalci na to ozirajo ter ne segajo po dragoceni plemenski živini. Hvaležna naloga bi bila za občine, za živinorejske zadruge, ako bi se dogovorile in določile med seboj, kakšna živina naj se prodaja, da se vstreže kmetu in vojnemu oskrbnistvu. Marljivo naj ljudje skrbje za prašičrejo in gledajo nato, da bo spomlad dovolj zaroda za prodaj. Gospodarji naj varčujejo z živili za živino, posebej naj pazijo na slamo, ki naj se če le mogoče ne rabi za steljo. Glavni smoter živinoreji v teh časih naj bo, prerediti kolikor mogoče veliko živine. Posebno treba skrbeti za zarod pri konjih, ki jih bo po vojski zelo manjkalo. — Želeli bi si torej prav živahnega dela kmetijskih in živinorejskih zadrug. Kjer jih ni, naj bi se po občinah osnovali taki gospodarski odbori.

Tlakarina v Ljubljani.

bo menda sploh odpravljena. Mestna občina ljubljanska je namreč imela pravico pobirati tlakarino samo do vstetega 31. decembra 1914. Nadaljnjo pobiranje bi smel dovoliti edinole deželni zbor kranjski z rednim sklepom, ki pa bi moral dobiti še poleg tega Najvišje potrjenje. Do tega najbrže ne bo tako kmalu prišlo, zato vozniki od 1. januarja t. l. niso več dolžni plačevati tlakarine.

O požaru v Košani.

Iz košanske doline. Na sv. Štefana dan je bila vsa Gornja in tudi Dolnja Košana prestrašena. Otroci so igranje zažgali seno pri nekem posestniku v Gor. Košani in na mah je bila vsa slamnata streha v ognju. Zgorela je ena hiša, dvoje gospodarskih poslopj s pritliklinami, dalje mnogo sena in dva prašička, vse to pa v dobri pol uri.

Na strašen klic: gori! gori! in bitje v plat zvona je prihitelo na lice mesta veliko ljudi kjer so mnogi pričeli brž gasiti. Prava sreča je bila da ni bilo burje, ker bi drugače bila v nevarnosti cela Gornja Košana.

Pri gašenju se je zlasti odlikoval naš novi nadučitelj gospod Makso Jovan, delal vedno tam, kjer je bila nevarnost največja. Bil je ves premočen in še ko mu je precejšen kos tramu padel na hrbet ni odnehal ampak je delal dokler nismo ogenj popolnoma pogasili. S tem svojim dejanjem je pokazal koj ob nastopu službe, katero je vsled pomaknjenja na višje mesto zapustil naš tako ljubljani in nepozabni gospod nadučitelj Jenko Grad, da mu je pri srcu blagor ljudstva. Z veseljem zaupamo svoje otroke takemu učitelju, zlasti še ker se tudi kot kristjan ne sramuje spolnovati verskih dolžnosti. Dal Bog naši domovini mnogo takih učiteljev!

Pri gašenju se je tudi odlikoval službujoči orožnik Šetina iz Št. Petra, ki je storil mnogo več kot svojo dolžnost.

Mi pa vzemimo iz tega žalostnega slučaja dva nauka za v prihodnje: Prvič nikdar otrokom vžigalnic v roke! Vžigalice naj bodo vedno v takem kraju da otroci ne morejo do njih! Drugič

ustanovimo požarno brambo!
Koga ne boli srce ko vidi kako nenasični
ogonj vpepeljuje bližnjemu posesti, pa sam
ne more z uspehom pomagati, ker ne ve
kako in kje in tudi ni potrebnega orodja.
Zatorej: Ustanovimo požarno brambo!

Idrijske novice.

i † Dr. J. J. Štverák, višji rudniški
zdravnik, je umrl, kakor smo poročali, 28.
decembra. Imel je veličasten pogreb, ker
je užival splošno spoštovanje. Tudi pevci
katol. delavske družbe so prostovoljno v
znak hvaležnosti zapeli tri žalostinke. Da
mu je bilo ljudstvo vdano in ga je ljubilo,
pokazalo se je tudi v četrtek pri sv. maši
zadušnici, ko je bila cerkev skoro polna
vernega ljudstva. S pokojnikom smo izgu-
bili izbornega zdravnika, ki je ves življenjski
svojem poklicu. Prav tako se je trudil
pomagati siromaku, od katerega ni mogel
pričakovati honorara, temveč ga je še sam
dostikrat gmotno podprl iz usmiljenja, ka-
kor bolnikom boljših slojev. Nevarno bol-
ne, ki jih je pa upal ozdraviti, je dan za
dnem, tudi po dvakrat, obiskoval. Vsak
dan si je napisal celo vrsto bolnikov, ki
jih je po dolgotrajnih uradnih ordinacijah
na domu posetil. Preobilo delo in napor-
no duševno delovanje ga je tudi uničilo,
zlasti vojska, ob kateri je ostal od treh
zdravnikov sam v Idriji, mu je zlomila
moči; dvakrat ga je zadela kap na možga-
ne, prvokrat si je še opomogel, po drugem
napadu je umrl, šele v 48. letu starosti. Da
je Idrija nepričakovano izgubila tega plem-
enitega moža, je vsem žal. Naša Vincen-
cijeva družba je izgubila z rajnikom stano-
vitnega podpornika, marsikak prislužen
honorar je odstopil nji, ker se je pri ob-
iskih siromakov prepričal, kako blago je
njeno delovanje. Usmiljen, kakor je bil, ni
samo tistih brezplačno zdravil, katere je
bil zavezan, ampak navadno cele družine.
Zato ne bo tako kmalu pozabljen. Politi-
čno ni posegal v vrvenje. Bil je svoj čas
občinski odbornik, a je prostovoljno od-
stopil. Zanimal pa se je zadnja leta rad za
gibanje in delo Slov. Ljudske Stranke v
deželi in občini. Naj počiva v miru blagi
gospod doktor!

i Mesto venca svojemu prijatelju dr.
J. Štveráku je podaril č. g. župnik Ivan
Soukup Vincencijevi družbi v Idriji 20 K.
Gospod župnik je s tem ravnal gotovo naj-
lepše po intencijah pokojnika, ki je redno
ob smrti svojih znancev naklanjal darove
Vincencijevi družbi mesto vencev. Bog
plačaj!

i Novoletno oznanilo je sporočilo, da
je bilo v Idriji v letu 1914. rojenih 174,
umrlih 108, poročilo pa se je 32 parov.

Nadvojvoda Evgen višji poveljnik naše
balkanske armade.

Iz vojne.

Vojna zvijača s čepicami. — Vojne pse
vodijo petnajstletni dečki. — Ruska lopata.

Pogostokrat markirajo Nemci cele
rojne črte na ta način, da odlože in natak-
nejo čepice na palice, katere potem sma-
tra sovražnik za prave rojne črte. V res-
nici se pa nahaja pet metrov za to navi-
dežno rojno črto nekaj dobro skritih voja-
kov, ki odgovarjajo na sovražni ogonj. Cele
ure streljajo Rusi na čepice, med tem ko
naši oddajajo le dobro namerjene strele.

Sanitetni psi, vodeni od dečkov, sta-
rih 15 do 16 let (prostovoljcev), služijo
izborno.

Zelo veliko ulogo igra v sedanjih voj-
ski lopata. Ruska lopata z udobnim drža-
jem je zelo pripravno orodje, s katerim je
mogoče se neverjetno hitro zakopati. Vsak
vojak ima lopato in ko pridejo v ognjeno
črto, se tako razdele, da izmenoma trije
može kopljejo, dva pa streljata. Komaj se
je uredila bojna črta, že strelja izborni in
nevidljivo iz izvrstnih zemeljskih skriva-
lišč. Vsak izmed nas pazi na to, da si

osvoji rusko lopato, ker se z njo igraje
more delati.

Pogreb ruskega ujetnika.

O pogrebu nekega ruskega ujetnika,
ki je za jetiko umrl v ujetniškem taboru
pri Freistadtu na Gor. Avstrijskem, poročča
»Arbeiter-Zeitung«: Samotno, žalostno je
bilo umiranje, ki je bilo sojeno temu štiri-
desetletnemu kmetu iz okolice Kijeve.
Daleč od domovine, od žene, ki jo je za-
pustil s peterimi otroki najnežnejše staro-
sti; samo dva tudi ujeta ruska sanitetna
vojaka sta bila navzoča v bolniški baraki,
ko je v temni noči izdihnil svojo dušo.
Njegovi tovariši so dobili od stavbnega
mojstra, ki je zgradil barake, nekaj desk,
iz katerih so zbili preprosto, neostroženo
krsto. Drugi so napravili iz dveh drogov
preprost križ. Občina je posodila pregr-
njalo za krsto. Tako so bile gotove vse
priprave za pogreb ujetega, sedaj vseh te-
žav rešenega Rusa. V nedeljo, 21. decem-
bra, ob 10. dopoldne so pokopali tuje-
ga vojaka. Vojaki stražnega bataljona so pri-
nesli smrečja iz gozda in so si izposodili
ročni vozič, ki je rabil potem za mrtvaški
voz. Pokopališče, na katerem je bil pokoj-
nik pokopan, leži na visokem hribu. V tem
je profos zbral pogrebce: iz vsake barake
po dva moža, ki so tudi dobili smrečje, da
so ga podarili namesto vencev umrlemu
tovarišu. Na južnem Ruskem je namreč
navada, da pred pogrebim izprevodom
potrošajo od deset do dvajset korakov
smrečje na pot. Ko so naložili krsto z
mrličem na voz, so ujetniki zapeli otožne
korale, ki so jih vsi navzoči, tudi kmetje
iz okolice, ki so prišli v cerkev ali pa na
trg v Freistadt, poslušali odkritih glav.
Vse je bilo globoko ginjeno, tudi stražno
moštvo. Nato se je začel izprevod pomi-
kati. Spredaj je hodilo šest mož s smreč-
jem, potem mlad, visok Rus, ki je nosil
križ, potem dvajset pevcev, krsta in kon-
čno ostali pogrebci, sami soujeti tovariši,
ki so prišli skupaj z umrlim pod orožje in
so bili tudi z njim vred ujeti. Bil je zelo
žalosten pogled. Izprevod se je pomikal
pojoč mimo taborišča na pokopališče pri
Sv. Petru. Ob grobu je neki ujetnik izpre-
govoril par besedi, oglašil se je nato še
otožen slovanski zbor in potem je zaropota-
la zmrznjena prst na krsto. Preprosti
križ, ki so ga nosili pred izprevodom, so
zatakneli v zemljo in kratek napis na njem
pravi, da tamkaj počiva Andrej Leško,
kmet iz I. v Rusiji, rojen leta 1874. Tam
gori na samotnem bregu, na pokopališču,
ki obdaja romarsko cerkev, zgrajeno v tri-
najstem stoletju, je sedaj našel svoj mir,
on, kmet iz daljnje Rusije.

Kako naznanja vojak smrt svojega sina.

Češki »Čas« piše: Inženir in bivši
orožniški poročnik Friderik Videry iz Nyi-
redyhaze je izdal za svojim sinom edin-
cem, 28 letnim absolviranim tehnikom in
četovodjem 66. pešpolka sledečo osmr-
nico: »Ne izdajam sledeče osmrtnice s čr-
nim okvirjem, ker smatram smrt v sedanjih
svetovni vojski častno za onega, ki je pa-
del. Moj sin Štefan, ki je s četo 59 mož
stražil železniški predor, je prišel vsled iz-
dajstva v dvojni ogonj tisoč Rusov, ki so
naše obkolili. Mala četa naših vojakov se
je junaško borila, tako, da so samo trije
ostali živi, težko ranjeni, a vsi drugi so
padli. Zelo obžalujem svojega sina; a iz-
polnil je svojo dolžnost in bo ostal za vzor
ogrskim vojakom. Na njegov grob ne mo-
rem nobenega povabiti, ker se v vojski ne
prireja slovesni pogrebi. Kljub vsemu
iskanju nisem mogel najti njegovega groba,
ker so bili v onem kraju Rusi. Izgubil sem
v svojem 85. letu edino svojo podporo in
upanje, ali naj se zgodi božja volja. Amen.«

Božja služba na bojišču.

(Iz strelskih jarkov pri Ypernu.)

Prvi dan, ko smo došli, se nastani ba-
taljon v neki vasi, ki leži do 6 kilometrov
za najsrednejšo črto v rezervi. Zjutraj, v
petek 27. novembra se napove: Katoliško
moštvo izstopi k službi božji. Prosim na-
rednika za dovoljenje in korakam z osta-
limi katoliškimi podčastniki in vojaki stot-
nije. Služba božja se vrši na prostem v
sredi razstreljene vasi. Neka prejšnja miza
iz neke trgovine služi za oltar. Ko se zbere
katoliško moštvo bataljona, prihitijo župnik.
Spremlja ga poveljnik naše stotnije, edini
katoliški častnik v bataljonu. Kratko jav-
ljenje, nato nastopi gospod župnik. V pr-
vih besedah nam pove nepričakovano ve-
selo obvestilo, da je prinesel Najsvetejše.
Lahko si predstavljate, kako smo se vsi ve-
selili, osobito jaz, ki mi zaradi hitrega od-
hoda ni bilo mogoče, da bi se bil izpovedal
in da bi bil pristopil k obhajilni mizi. Za-
peli smo, nato nas kratko gospod župnik
pripravi. Skupno obudimo kesanje, nakar
nas duhovnik vsled podeljene posebne ob-
lasti odveže grehov. Molimo kratko pri-
pravljano obhajilno molitev, in več mo-

litvic; sledi sveti trenutek, ko sprejememo
vojaki pod milim nebom med gromenjem
topov iz duhovnikovih rok sv. obhajilo.
Prvo sveto obhajilo me ni tako ganilo, ka-
kor današnje. Kakor jaz, so pač vsi čutili.
Vzpodbudno je bilo, kako pobožno je
sprejel sv. obhajilo poveljnik naše stotnije.
Po nekaterih zahvalnih molitvah smo za-
peli zahvalno pesem. Gospodu župniku se
še osebno zahvalim za podeljene nam mi-
losti. Tožil je, kako težko da more ustreči
vsem željam kot edini katoliški duhovnik
v diviziji in v šestih lazaretih. Mašuje tri-
krat vsak dan, podnevi in ponoči je na no-
gah oziroma na sedlu. Grajal je ljudi, ki
doma kritikujejo delovanje vojaške duhov-
ščine, dasi ne poznajo njenega dela in raz-
mer, v katerih posluje.

Naročanje „Slovenca“.

Naš prestolonaslednik Karol Franc Jo-
žef (X) na bojišču.

Žrehanja.

— Dne 2. januarja 1915. leta so bile
izžrebane nastopne obveznice 4-odstotnega
deželnega posojila: 3 komadi po 20.000 K,
in sicer 20, 42, 94; 3 komadi po 10.000 K,
in sicer 60, 65, 70; 61 komadov po 2000 K,
in sicer 15, 18, 21, 32, 65, 80, 85, 146, 180,
299, 321, 329, 377, 385, 405, 417, 453, 511,

513, 527, 587, 635, 704, 705, 714, 727, 770,
827, 896, 899, 907, 926, 1014, 1068, 1105,
1110, 1404, 1461, 1478, 1550, 1632, 1647,
1657, 1677, 1679, 1714, 1736, 1743, 1759,
1802, 1841, 1909, 1927, 1979, 1980, 1992,
1997, 2042, 2085, 2129, 2130; 107 komadov
po 200 K, in sicer: 23, 44, 47, 103, 109,
231, 259, 271, 280, 292, 316, 368, 419, 431,
482, 507, 613, 639, 671, 708, 753, 774, 788,
798, 828, 835, 854, 898, 911, 912, 978, 983,
1002, 1099, 1100, 1117, 1126, 1134, 1135,
1137, 1188, 1207, 1210, 1251, 1269, 1280,
1294, 1323, 1331, 1366, 1388, 1416, 1454,
1489, 1493, 1538, 1577, 1578, 1589, 1607,
1629, 1691, 1726, 1741, 1743, 1776, 1778,
1796, 1859, 1869, 1927, 1949, 1975, 1984,
2012, 2067, 2074, 2109, 2148, 2175, 2185,
2186, 2228, 2262, 2282, 2294, 2303, 2368,
2476, 2551, 2662, 2670, 2676, 2678, 2704,
2757, 2767, 2780, 2785, 2792, 2819, 2823,
2828, 2873, 2929, 2978, 2998. Navedene
obveznice bo kranjska deželna blagajnica
v Ljubljani izplačevala od dne 1. julija
1915 dalje v imenski vrednosti, izplača pa
jih tudi s kuponi vred tri mesece pred do-
teklim rokom proti plačilu 4% eskompt-
ne pristojbine. Od prej izžrebanih obvez-
nic 4-odstotnega deželnega posojila so do-
slej neizplačane sledeče obveznice: po
2000 K: števil. 469, 558, 561, 1546, 1685,
2017; po 200 K: števil. 365, 247, 349, 443,
575, 1061, 1340, 2050.

— Žrebanje srečk Rdečega križa.
Dunaj, 2. januarja. (Kor. urad.) Glavni do-
bitke v znesku 60.000 K je zadela serija
11.009, št. 27.

— Žrebanje avstrijskih kreditnih srečk
iz leta 1858. Dunaj, 2. januarja. (Kor. urad.)
Glavni dobitke s 300.000 K je zadela serija
3975, št. 80, drugi dobitke v znesku 60.000
kron serija 943, št. 37, dobitke 30.000 K
pa serija 1267, št. 16.

— Žrebanje 5-odstotnih srečk za urav-
navo Donave. Dunaj, 2. januarja. Glavni
dobitek 120.000 K je zadela št. 140.100,
drugi dobitke z 48.000 K pa št. 37.481.

Izuričenega mlekarja

sprejme takoj mlekarska in sirarska
zadruga logaška. Dotične prošnje je vlo-
žiti na načelništvu v Dol. Logatcu.

Kranjska deželna podružnica v Ljubljani

n. a. dež. življ. in rentne, nezg. in jamstvene zavarovalnice

sprejema zavarovanja na doživetje in smrt, otroških dot. rentna in ljudska, neškodna in jamstvena zavarovanja.

Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije.

Udeležba na dividendah pri življenjskem zavarovanju že po prvem letu: Stanje zavarovanih koncem
leta 1913. K 170.217.149—
Stanje garancijskih fondov koncem leta 1913. K 43.424.49617
V letu 1913. se je izplačalo zavarovancem na dividendah iz čistega dobička . . . K 432.23266

Kdor namerava življenjsko zavarovanje, naj se v lasno koristi obrne do gori imenovane
podružnice. — Prospekti zastoj in poštine prosto.

2171 Sposobni zastopniki se sprejmejo pod najugodnejšimi pogoji.

Zastoni Kolesarji! Zastoni

morete ohraniti svoja kolesa za časa zime pri meni v pri-
merno temperiranih prostorih, kjer se Vam ohranijo ista ne-
pokvarjena. Na željo se Vam kolesa pregledajo in uredijo po
ežiščih, oziroma popolnoma prenovijo po primerno najnižjih
cenah pri domači tverdi

A. GOREC, Ljubljana

specijalna trgovina s kolesi in deli,

Marije Terozije cesta št. 14 (Novi svet, nasproti Kolizeja)

3487

Domača tverda

Zunanja naročila
2815 obratno

Cene brez konkurence

Modni salon Marija Götzl

Priporočamo domačo solidno tverdo

Velika zaloga damskih in otroških klobukov v najnovejših oblikah vseh vrst ter športnih čepic

Židovska ul. 8

Zaluzi klobuki
večno v zalogi

Popravila se sprejemajo

Sprejme se tako

11

PEROVSKI VAJENEC

pri Jak. Kavčič v Spod. Šiški števil. 2.

Povečane slike

do naravne velikosti, kakor tudi
oljnatih portrete na platno
izvršuje umetniško po vsaki
3409 fotografiji 3409

DAVORIN ROVŠEK

prvi fotografski in povečevalni zavod
v Ljubljani, Kolodvorska ulica 34a.

MLEKAR

vojaščine prost, ki se dobro razume na
pasteriliziranje mleka na paro se tako
sprejme. Več pove Ivan Vidmar, črni
vrh nad Idrijo. 5

Franc Cvilak

ballinica voska, obrt medu in voščeni

Slov. Bistrica, Stajersko

priporoča vsem duhovnikom in
celemu slavnemu občinstvu svojo
veliko zalogo 3335

voščeni sveč, svitkov, stearinskih cerkv. sveč

v vsaki velikosti in po najnižjih
cenah.

večja hiša z vrtom

ležeča v bližini kolodvora v večjem kraju na
Gorenjskem se proda. Naslov pove uprava „Slo-
venca“ pod št. 3485. (Znamka za odgovor)

Gritznerjevi šivalni stroji

za domačo uporabo in obrt
so najbolj praktična in časa
primerna

darila!

Tovarna v Durlachu, Nemčija.

Edina zaloga šivalnih strojev

Josip Petelinc

Ljubljana

Sv. Petra nasip 7,

(za vodo),

poleg gostilno „Fajmešter“.

10 letna garancija!

Sprejme se

mizarski pomočnik

kot predelavec

v trajno delo. Ponudbe s priporočili na
knezoškofjske žage zabojni oddelek v
Vrbovcu p. Mozirje, Stajersko. 3491

Kožuhovina za 30 odstotkov ceneja od 2. januarja 1915.

Kanin muf ali kolje prej K 5—, sedaj K 3-50,
brabant ali muflon, muf ali kolje prej K 12—
sedaj K 8-40,
najmodernejše garniture muf in kolje iz naj-
boljše kožuhovine, po znatno znižanih cenah,
elegančna sealskin jopica prej K 150— sedaj
K 105—,
elegančni sealskin plašč prej K 300 sedaj
K 220—,
karakul paleto prej K 200— sedaj K 140—,
pravi perzijski paleto prej K 1000 sedaj K 700—

Za gospode:

Mikado z najboljšo kožuhovino (divja mačka
ali sealskin) prej K 100— sedaj K 70—,
mikado z dobro kožuhovino prej K 40—,
sedaj K 28—
kožuh (Stadtpelz) prej K 160— sedaj
K 112—.

Vsa druga konfekcija za dame in
gospode radi inventure po okazijskih cenah.

Ljubljansko (prej angleško) skladišče oblek

O. Bernatovič, Ljubljana, Mestni trg 5-6.

Na najvišje povelje Njegovega c. in kr. Apostolskega Veličanstva.

Izvanredna c. kr. državna loterija za vojnopreskrbniške namene.

Ta denarna loterija vsebuje 21.140 dobikov v gotovini v skupnem znesku 625.000 kron.

Glavni dobiček znaša **200.000 kron.**

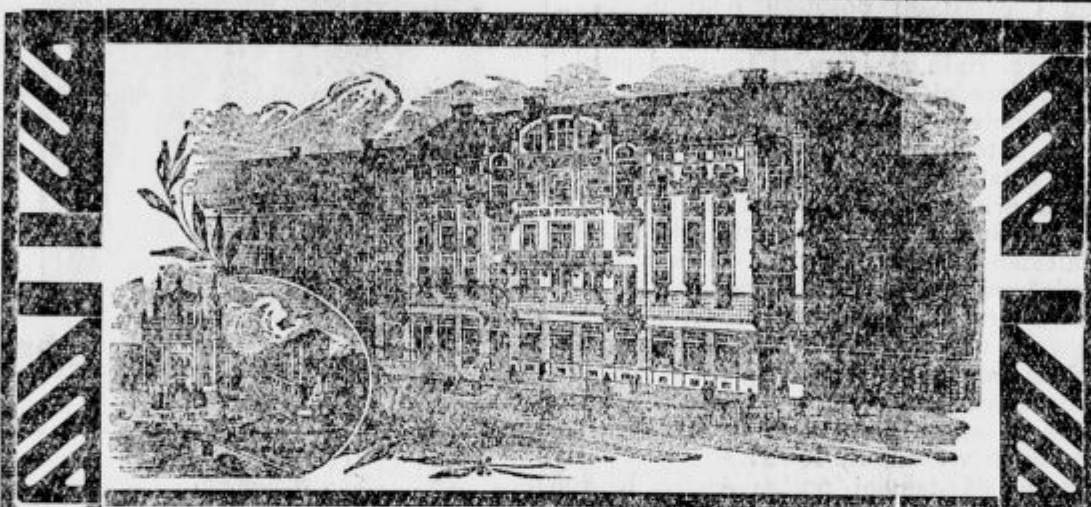
Srečkanje se vrši javno na Dunaju 28. januarja 1915.

Srečka stane 4 krone.

Srečke se dbe pri oddelku za dobrodelne loterije na Dunaju III. Vredne Zellauststraše 3, v loterijskih ko-
lekturah, tobačnih trafikah, davčnih, poštnih, brzojavnih in železniških uradih, menjalnicah itd. Igralni načrti
za kupce zastoj. Srečke se pošiljajo poštino prosto.

3429 10

Od general. ravnateljstva državne loterije (oddelek za dobrodelne loterije).

Najboljša in najsigurnejša
prilika za štedenje!

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ljubljana, Miklošičeva cesta števil. 6, pritličje, v lastni
hiši nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkevjo

sprejema hranilne vloge in vloge v
tekočem računu, za katere jamčijo
ne samo njeni zadružniki temveč

tudi cela dežela Kranjska

ter jih obrestuje po 4³/₁₀ brez
kakega odbitka, tako da sprejme
vložnik od vsakih vloženih 100 K
čistih obresti 4-75 kron na leto.
Stanje vlog je bilo koncem marca
1913 čez 22 milijonov kron. Za
nalaganje po pošti so poštno hran.
položnice brezplačno na razpolago.

Načelnice.

Ovčje volno

kdor jo ima na prodaj, naj jo ponudi

tako

J. Grobelniku

Ljubljana - Mestni trg 22

nasproti lekarne Trnkoczy

Kupim vsako vrsto, tudi črno in ne-
očiščeno po brezkonkurenčni ceni.
Posebno pa se plača lepo belo
oprano po najvišji ceni, ki se zanjo
lahko nudi.

Kantina Corazza

Levada (Istra)

601

VINO

belo, črno in šiljer lastnega pridelka se pošilja
po jako ugodni ceni. Za pristnost se jamči.

Vratne bolezni,

kašelj, hripavost, katara,
ozdravijo hitro in temeljito, premovane
pastile lekarnarja Prendini-ja
Zaloga v Ljubljani v Sušnikovi lekarni
»pri zlatem jelenu« na Marjinem trgu.

Večje stanovanje za pisarno

v Ljubljani, obstoječe iz več sob in pritlikin v pro-
metnem toda mirnem delu mesta se išče za daljšo
doba let za maj 1915. Stanovanje naj se nahaja
v parterju, in ima kolikor mogoče prost dohod iz
ulice. Eventuelne potrebne predelave bi se izvršile
po dogovoru. Pomudbe naj se naslove na uprav-
ništvo „Slovenca“ pod števil. 3499.

Varni dojenčkov

165

Sladni čaj znamka »Sladin« je rešil dojen-
čke, pri katerih so druga otroška redilna
sredstva odrekla. Vzgojenje s Sladinom je
polovico cenejšo. Prihrani se tudi na mleku
in sladkorju. 1/4 kg zavoj stane 60 vin. in se
dobi tudi pri trgovcih. Po pošti 5 zavojev 4 K
franko pri izdelovalcu, lekarnarju Trnkoczy
zraven rotovža v Ljubljani. Njegova žena
je vzgojila s Sladinom 8 zdravih otrok. Na
stotine mater to vzgojenje, posnema z naj-
boljšim uspehom. Za odrasle je Sladin edini
zajtrk, kateri daje kri, moč, mirne živce,
zdravje. Je polovico cenejši kakor vsak drug
zajtrk in prihrani tudi na mleku, sladkorju.
Za boje je Sladin izvr zdravja. Glavne
zaloge na Dunaju: v lekarnah Trnkoczy,
Schönbrunnerstraše 109, Radeckypplatz 4,
Josefstadtstraše 25. V Gradcu: Sack-
straše 4. V Trstu, drogerija I. Camauli Giov.
di Quardiella 703; v Gorici Mazzoli E. trgovci;
v Celju Hočevar, trgovci; v Celovcu Hauser.
lekarnar; v Mariboru König, lekarnar 109

Francosko žganje

z mentolom, steklenica po 50 vin., proti
revmatizmu, glavobolu, protinu itd. razpo-
šilja po povzetju 3276

Osvald Dobeic

Ljubljana, Marlinova cesta 15.

Preprodajalci dbe popust.

Peter Kozina & Co.

Tovarna čevljev v Trziču
na Gorenjskem

Prodaja svoje lastne izdelke
na debelo in drobno

v Ljubljani, Breg nasproti sv. Jakoba mostu

razglednem stolpu in na drugih višjih točkah mesta so razpostavili 7 strojnih pušk. Letalne in zrakoplovne lope v Belgiji hitro grade.

Povelje generala Steina.

Berolin, 4. januarja. Poveljujoči general pl. Stein potrjuje izjavljeno Joffrejeve ofenzive v sledečem povelju: Vsem četam rezervnega zbora izrekam zahvalo in priznanje za hrabro zadržanje v zadnjih bojih. Vsak je pripomogel k temu, da je rezervni zbor močnemu sovražniku preprečil namero prodreti in ga krvavo odbil. Okoli 1000 ujetnikov je v naših rokah in še več padlih je pustil sovražnik pred našimi postojankami. Poveljniki kakor čete naj bi iz tega spoznale, da so v dobro utrjenih postojankah kos vsakemu napadu, če vztrajajo in rabijo orožje. S polnim zaupanjem na zanesljivost in hrabrost meni zaupanega rezervnega zbora gledam nasproti novim bojem. Poveljujoči general pl. Stein.

Novi boji med Ypernom in morjem.

Rotterdamski »Telegraaf« poroča: Na celi črti od Yperna do morja so se pričeli siloviti novi ofenzivni boji.

Zadnje francoske rezerve vpoklicane pod orožje.

Pariški dopisnik lista »Neue Züricher Zeitung« poroča: Vpoklicali so pod orožje dozdej še nepotrjene letnike od leta 1887. do leta 1909.

Francozi imajo nrevec vojakov?

»Matin« poroča (poročilo kor. urada), da je vojni minister odpustil domov rezervnike teritorialne armade letnikov 1887 in 1888.

Belgijski letnik 1914 odposlan v bojno črto.

Belgijski letnik 1914 je odrinil v bojno črto.

Dve francoski torpedovki potopljeni.

»Matin« poroča iz Toulona: Dva mornariška častnika sta se morala 7. decembra zagovarjati pred mornariškim sodiščem, ker sta odgovorna za potop dveh vojnih ladij, ki sta jima poveljevala. Gre za torpedovki št. 344 in 348, ki sta ponoči dne 9. oktobra trčili skupaj, ko sta se umaknili neki križarki. Obe torpedovki sta se potopili. En podčastnik je utonil.

Princ Henrik Pruski višji poveljnik nemške vojne mornarice.

Princ Henrik je prevzel višje poveljstvo nemške vojne mornarice.

Francosko posojilo.

Pariz, 5. januarja. (Kor. urad.) Vlada je sklenila izdati obligacije v znesku 2000 milijonov frankov. Dosedaj je podpisanih 1500 milijonov frankov.

Med Bordeauxom in Parizom.

Iz Genfa se poroča: Del francoske vlade se že meseca januarja začasno vrne v Pariz.

Novi irski podkralj.

London, 4. januarja. (Kor. urad.) Reuter poroča: Lord Wimbora je kot naslednik lorda Aberdeensa imenovan za podkralja Irske.

Pisatelj Korolenko zaprt.

»Vossische Zeitung« poroča: Znani ruski pisatelj Vladimir Korolenko, ki biva na Francoskem, je bil v Toulouse zaprt, ker je bil osumljen vohunstva. Nekemu tamošnjemu zdravniku se je po dolgem prizadevanju posrečilo, da so ga izpustili. »Reč« je pristavila: Vsekakor ime Korolenko še ni prodrl do Toulousea.

Velike zmešnjave v Albaniji.

ESSAD PAŠA PORAZEN. — ALBANCI NAPADLI ČRNOGORCE. — SILOVITI BOJI MED KROJO IN TIRANO.

Milan, 4. januarja. Iz Drača se poroča: Vstaši so večinoma mohamedanci, ki zahtevajo vojsko s Srbije. Prebivalstvo v Tirani je odločeno do skrajnosti. Dne 29. in 30. decembra so se bili siloviti boji med Krojo in Tirano. Essad paša je odposlal ojačenja iz Drača, ki so pa bila zadržana v Šijaku. Essad paša je bil baje porazen.

SILOVITI BOJI OB ALBANSKO - ČRNOGORSKI MEJI.

Bar, 3. januarja. Iz Drača se poroča: Dne 31. decembra zvečer je prekorčilo veliko število Albancev črnogorsko mejo. Napadli so črnogorske obojne straže, ki so jih povodno vojske ojačili. Albanci razpolagajo z izbornim orožjem in so tudi sicer prav dobro preskrbljeni. Bil se je živahen boj. Črnogorci so odbili Albance, a izgubili so 19 mrtvih in 10 ranjencev. Pričakujejo se novi krvavi boji ob albansko črnogorski meji.

PREKINJENA PAROPLOVBA MED BAROM IN DRAČEM.

Bar, 3. januarja. Redna paroplovba med Barom in Dračem je ustav-

ljena. Uvedli so mesto nje trikratno tedensko zvezo med Barom in Valono.

VSTAŠI NAPADLI DRAČ.

Rim, 4. januarja. »Agenzia Stefani« poroča iz Drača: Včeraj so zahtevali vstaši v nekem od mohamedanskega komiteja podpisano pismo, da se izroči francoski in srbski poslanik. Ob pol 12. uri ponoči se je pričel napad na mesto. Essad paša se je podal k utrdbam in je sporočil italijanskemu poslanstvu, da grozi velika nevarnost ter je zahteval vsako možno pomoč. Poslanstvo je o tem obvestilo v pristanišču se nahajajoče vojne ladje. Ob pol 3. uri po polnoči sta vojni ladji »Misurata« in »Sardegna« v obrambo mesta izstrelili nekaj streliv iz topov, s čemur se je doseglo, da je prenehalo streljanje vstašev. Italijanska kolonija se je na to z osobjem italijanskega, francoskega in srbskega poslanstva podala na krov obeh bojnih ladij.

Turčija v vojski.

RUSKO DIPLOMATIČNO POROČILO O RAZLOGIH RUSKO TURŠKE VOJSKE.

Berolin, 4. januarja. (Kor. urad.) »Berliner Tageblatt« poroča iz Rotterdama: Izšla je napovedana ruska oranžna knjiga o razlogih rusko turške vojske. Obsega 28 dokumentov, ki izvajajo, da je Turčijo dovedlo do vojske tajno delovanje avstro - ogrske in nemške diplomacije. Mladoturško ministristvo je izkušalo, da se znebi nemškega objeta. Ko so se nemški in avstro - ogrski diplomati prepričali, da se Turki obotavljajo, so vodile nemške roke ladje k izdajalskemu napadu na mirna obrežja države, ki je gojila s Turčijo najboljše sosedne odnose.

BOJI NA KAVKAZU.

Stockholm, 4. januarja. 1. januarja izdano rusko uradno poročilo omenja, da se boji pri Sarykamisu v Kavkazu na cesti med Erzerumom in Karsom nadaljujejo. Močne turške čete se koncentrirajo pri Ilaguičanu, da od ondi podvzamejo pohod proti Ardahanu. (Med tem je Ardahan že padel v turške roke.)

POMORSKA BITKA NA ČRNEM MORJU.

Sofija, 4. januarja. Po poročilih iz Varne se domneva, da se bje na Crnem morju pomorska bitka med Rusi in Turki. Na obrežju se čuje silovito gromenje topov.

BEROLINČANI TURKOM.

Berlin, 4. januarja. (Kor. urad.) Berlinske občinske oblasti so darovale turškemu »Rdečemu polmescu« 20.000 mark.

Gibanje Italije.

ITALIJA VPOKLIČE REKRUTE POD OROŽJE.

Graški listi poročajo po »Timesu«: Italijanska vlada vpokliče rukrute letnika 1915 že sredi meseca januarja mesto jeseni pod orožje.

ITALIJANSKO POSOJILLO.

Rim, 4. januarja. Listi soglasno povdarjajo, da bo danes pričeto podpisovanje posojila ene milijarde imelo velik uspeh.

NOVE ŽELEZNIŠKE PROGE V GORNJI ITALIJI.

Rim, 4. januarja. Včeraj so začeli graditi tri nove železniške proge v Zgornji Italiji. In sicer so to proge: Montebelluna-Susegana, zvezna železnica v Treviso; potem Videm - Majano in Sacile Aviano-Videm. Železnice gradi uprava državnih železnic v lastni režiji.

Kitajska in Japonska.

Petrograd, 3. januarja. (Kor. ur.) »Nowoje Vremja« poroča iz Pekina: Oficiozni list »Peking Daily News«, ki je dozdej vedno opozarjal na mir, zdaj ostro napada japonsko vlado zaradi njene izjave o Kiaučavu v parlamentu. Pekinski list izjavlja, da Kitajska vzame, kar je njeno.

Dnevne novice.

— Kranjska deželna zastava. Te dni je vojaško štacijsko poveljstvo v Ljubljani izdalo uradni razglas, da je kranjska deželna zastava belo - modro - rdeča, kakor dokazuje cesarski patent z leta 1849. V naznanilu vojaški oglaš omenja, da se to zgodi vsled obvestila deželnega glavarja dr. Iv. Sustersiča.

— Nečuvana zloba in — neumnost brez dna! — Današnja »Laibacher Zeitung« objavlja: »Zadnje dni so se širile v Ljubljani govorice o baje nerealnem poslovanju v nekaterih tukajšnjih denarnih zavodih in se razširjale v zvezi z njimi nečastni očitki proti zelo uglednim osebam. Ni potrebno še naglašati, da so

vse take govorice, katerih neresničnost je že radi razustne vsebine očividna, popolnoma izmišljene in da je njih tendenca jasna, da se hoče vznemiriti prebivalstvo. Brezvestni razširjevalci teh govoric, nekateri je že policija izsledila, da jih aretirajo, bodo najstrožje sodnijsko kaznovani.

Tako uradni list. — Tudi mi smo čuli o razširjanju gorostasnih, fantastičnih laži po Ljubljani in po deželi. Nekaj zgledov za »mušter«: »Deželna banka je pod policijskim nadzorstvom«, »Deželni glavar je vzel iz deželne banke milione in jih naložil v Švici«, »Dežela je Ljudski posojilnici jamstvo odpovedala«, »Ljudska posojilnica je šla v zrak«, »Deželni glavar je hotel v Švico, pa so ga na meji ustavili«, »Deželnega glavarja so aretirali v Opatiji in zdaj je interniran«, »Deželni glavar je pod policijskim nadzorstvom«, »Deželni glavar, dr. Lampe, poslanec Povše in dr. Krek so z denarjem deželne banke ali Ljudske posojilnice započeli v Švici veliko špekulacijo«, »Dr. Lampe je pod policijskim nadzorstvom«, »Deželni glavar je kupil v Švici vilo in ta je konfiscirana«, »Dr. Pegan je svojo vilo prodal in kupil vilo v Švici«, »Bilinski je prišel v Ljubljano revidirat deželno banko«, »Deželni glavar je odstavljen«, »Baron Schwarz je odstavljen«, »Baron Schwarz je zbežal, ker je gojufal Rdeči križ«, »Baron Schwarz je suspendiran ker je dovolil deželnemu glavarju, da je naložil denar deželne banke v Švici«, »Deželna banka nima nič denarja in je zastražena«, »Kanonik Šiška je aretiran« itd. itd.

To je zbirka debelih in trapastih laži, kojih je zadnje dni Ljubljana polna in menda tudi dežela. Nobenega dvoma ni, da obstoji v Ljubljani posebna tajna kovčnica za fabriciranje vznemirajočih lažnih vesti, ki služi prozornim umazanim namenom. Špekulira se na posebno lahkovernost ljudi ob sedanjih razburjenih časih. Neumnih lahkovernežev itak nikdar ne manjka, ob časih, kakor so sedanj, je pa lahkovernost in neumnost marsikaterih ljudi brez dna — zato se upajo izvesti temni elementi s tako brezizgledno abotnimi lažmi na dan. Žalibog se znajo ti elementi le predobro skrivati pred roko pravice. Dolžnost vseh poštenih ljudi je, sodelovati, da se zaloti te sleparje. Zato se sleherni pozivlje, naj vsak slučaj razširjanja takih ali podobnih vesti nemudoma naznani poklicani oblasti, če pa tega noče, potem eventualno našemu uredništvu ali tajništvu S. L. S., ali pa na naslov dr. Josip Dermastia, odvetniški koncipient v Ljubljani, Miklošičeva cesta 6.

Naznaniti je natančno kdo je kaj podobnega govoril, kje, kdaj in kdo je pričal. Vse prebivalstvo dežele je interesirano na tem, da se takemu infamnemu početju, ki je v sramoto celi deželi, naredi enkrat konec, kajti vsakdo lahko sam pride v veliko škodo po krivdi sleparjev, ki se sami previdno skrivajo, zavedajoč se svojega zločinškega početja.

— Sveti večer slovenskih strelcev na bojnem polju. Prejeli smo vojnopoštno dopisnico s karpatskega bojišča, ki se glasi: V strelskih jarkih praznujemo sveti večer. Namesto polnočnega zvona — zamolkli grom topov in prasketanje pušk. Vendar se imamo dobro. Plemenita srca domače grude nas niso pozabila. Tisočera hvala za bogata božična darila. Bog z Vami in našim orožjem! — Slovenski strelci: F. Sturm, Anton Pavlič, J. Sodja, Prek (?), Vocevek (?). Par drugih podpisov je, žal, nečitljivih.

— Poljaki na štajerskem. Z Vurberga pri Ptuj se nam piše: Pri nas je dobro ohranjen grad, last češkega grofa Jožefa Herberstein. Nekaj let že nihče ni stanoval v njem, zdaj pa stanuje tukaj nekaj nad 250 galskih beguncev, večinoma Poljakov in nekaj Rusinov. Prvi begunci so prišli sem konec septembra, dne 23. novembra je prišlo 150 judov. A grad judov ni mogel trpeti, zato so odšli že 29. novembra. Po odhodu judov so prišli Poljaki, kateri se zdaj tukaj stanujejo. Nekateri radi zahajajo v tukajšnje cerkev in se prav lepo obnašajo. Na sveti večer po polnočnici in na dan novega leta po sv. maši so nam poljska dekleta zapela pet prav mičnih poljskih božičnih pesmi. Navzoči Poljaki so bili na sveti večer tako ginjeni, da so vsi jokali v cerkvi, pa tudi marsikateremu naših je prišla solza v oko. Poljaki so pač večinoma jako dobri ljudje. Bog daj temu ljudstvu srečnejšo bodočnost kot je bila preteklost!

— Duhovniška vest. Č. g. Josip Rome, župnik v Podzemlju, se je podal v pokoj in se nastanil v Smihelu pri Novem mestu.

— Josip vitez Pogačnik. Ker so se o njem raznesle zadnji čas različne govorice, moremo izjaviti, da so hvala Bogu vse neresnične. Vitez Pogačnik se nahaja na južnem bojišču, je zdrav in čil ter služi kot ordonančni častnik pri 6. armadnem poveljstvu.

— Srebrni zaslužni križec s krono je Nj. Velicanstvo podelilo naredniku Ivanu Torkarju, c. kr. finacnemu nadpazniku v Ljubljani, za zaslužno vedenje proti sovražniku. Odlikovanec je dodeljen telefonskemu oddelku 6. brigade.

— Šolski svetnik Albert Gauby je umrl v 78. letu. Bil je v Gradcu in na štajerskem zelo znan kot pedagog.

— Smrtna kosa. Z Viča se nam piše: Zopet smo izgubili enega zelo delavnih članov naše organizacije. Na Glincah je včeraj umrl v dobi 20 let Tine Tonejc, uslužbenec Katoliške tiskarne. Mladeniško organizacijo je zadel z njegovo smrtno občuten udarec. Bil je kaj spreten telovadec in navdušen Orel. Zato so mu tovariši poverili načelstvo okrožja. Kot marljivega diletanta smo ga pri vsaki igri željno pričakovali na odru. Ko je izbruhnila vojska in so se Orli zglaševali za prostovoljce, se je zglašil tudi Tine, češ, tudi jaz bi rad domovini posvetil svoje moči. A volja je bila močnejša nego telesne moči. Vedeli smo, da Tine ne bo Rusije videl, kajti že takrat je bolehal. In res, kmalu je odložil vojaško suknjo in se vrnil žalosten in bolan domov. Sušica mu je pretrgala nit mladega življenja. Na smrt se je vestno in zglodno pripravil. Težko mu je bilo pustiti obilo družinico, za katero je sam bolj skrbel, nego marsikateri oče. Zadnja njegova želja je bila, da bi ga na mrtvaški oder položili v orlovski obleki, kar se mu je tudi ustreglo. Pogreb bo v sredo popoldne ob pol štirih. Ker je čas zelo primeren, vabimo somišljenike, zlasti brate Orle iz okolice, da se udeležijo v orlovski obleki pogreba vrliga okrožnega načelnika.

— Vič. Naši diletantje, kar jih ni odšlo na bojno polje, so se odločili zopet nastopiti na odru. Pripravljajo se na lepo, času prav primerno igrjo, katero bodo uprizorili, ako bo šlo vse po sreči, že prihodnjo nedeljo. Natančnejše sporočilo pričujemo prihodnjico.

— Kako je bil dr. Sernec ujet? Poročali smo že, da je bil dr. Janko Sernec, zdravnik v Celju, na južnem bojišču ujet. »Montagszeitung« pripoveduje, kako se je to zgodilo: Rezervni poročnik 29. črnovojniškega maršbataljona dr. Ernest Kammerer je bil na srbskih tleh od strela v hrbet zadet ter težko ranjen. Ko ga je asistentni zdravnik dr. Sernec na planem ravno obvezoval, sta bila oba ujeta. Oba se nahajata v pomožnem špitalu v Čačku, kjer se z njima dobro ravna in skrbi. Odtod bosta bržkone prišla, kakor poročata, v Niš.

— Dr. Franc Čeh, okrožni zdravnik pri Zgornji Sv. Kunigundi, je bil na lastno prošnjo poklican na severno bojišče.

— Avtomobilna vožnja med Krškim in Novim mestom. Vsled odloka c. kr. trgovinskega ministrstva z dne 9. decembra 1914, št. 48.472-P ex 1914, se dnevno dvakratna avtomobilna poštna vožnja med Krškom in Novim mestom s 1. januarjem 1915 izpremeni v dnevno enkratno.

— Poroka. Poročil se je g. Franc Rus, uradnik »Splošne hranilnice« v Trstu, z gospico Marjo Urankarjevo.

— Smrtno ponesrečil je, kakor poroča c. in kr. avstro-ogrski konzulat v St. Paulu, Minesota, Jožef Ovniček v državi Michigan. Ponesrečenec je doma nekje iz novomeškega okraja. Ker njegovi sorodniki, ki imajo pravico zahtevati odškodnino, sodišču niso znani, se s tem pozivljajo, da se zglasijo pri okrajnem sodišču v Rudolfovem.

— Za župnega upravitelja v Spod. Dravogradu je imenovan č. gosp. Ivan Hornböck.

— Z južnega bojišča. Učitelj Frlan iz Studenega pri Postojni je bil »ordonanc«. Padel je, izvršujoč vestno povelje, ki mu je bilo dano. Nedaleč od Županca ob Ljigu, pritoku Kolubare, počiva na koruznem polju. — Budkovič, hrvaški učitelj iz Istre, mlad, poln nad in idealov, je padel na nekem griču blizu Arangjelovca.

— Gg. profesorja dr. Serko in Anton Lovše, nadporočnika v rezervi, se zdaj nahajata v bolnišnici v Sarajevu kot maroderja vsled naporov na srbskem bojišču.

— Umrl je v rezervni bolnici rudarske visoke šole v Ljubnem na štajerskem četovodja 27. dom. polka Franc Kovarčič.

— Poročila o koleri. C. kr. korespondenčni urad poroča uradno: Bakteriološko so 4. januarja dognali dva slučaja azijske kolerje v Celju, po en slučaj v Inomestu in v Pausramu na Moravskem. Oboleli so vojaki, ki so došli s severnega bojišča.

— G. vojni kurat Andrej Martinčič piše domačim dne 27. decembra iz Pšemišla, Grand hotel, da je zdrav.

— G. nadučitelj s Poljskimi Al. Lili je že delj časa »zarubljenik« v Nišu, ranjen od šrapnela. Drugače bi se bilo, le uši je veliko, za preobleči pa nič.

— K službovanja kot vojaški živnozdravnik je vpoklican avstrijski veterinarski delegat v Zagrebu dr. Jos. Stegu.

— Iz seznama izgub št. 87., 88. in 89. Stotnik K. Bizjak, 1. bos. herc. p., ranjen; podpolkovnik Dobida Adalbert, 36. dom. p., ranjen; kadet aspirant Smola Karel, 80 pp., ranjen; kadet Elsner Albert, 7. p., padel dne 21. oktobra

1914; stotnik Nekrepp Konrad, 84. pp., iz Maribora, ranjen; stotnik Truntschnig, Simon, 30. dom. p., s Koroškega, ranjen.

— **Smrtna kosa.** Na Gočah pri Vipavi je 5. januarja umrl g. Josip Ferjančič, oče gospoda semeniskega namestnega vodja v Ljubljani Franc Ferjančiča in gospodov Josip Ferjančiča, župnika v Ameriki, sodnega predstojnika dr. Ferjančiča v Ajdovščini in Riharda Ferjančiča, posestnika na Gočah. Pogreb bo dne 7. januarja ob 9. uri dopoldne.

+ **Zopet naše gore list.** Pod tem naslovom poroča »Naše Jedinost«: Gosp. fml. Alfred Kraus, rodom iz Zadra, je postal načelni kgeeralnega štaba v. armade. Rojen je bil v Zadru dne 26. aprila 1863., kjer je bil njegov oče vojaški zdravnik. V vojski je znan kot izvrsten zgodovinar in vojaški kritik.

— **Proračun graške mestne občine za leto 1915** izkazuje 412.000 kron primanjkljaja, dasi se nameravajo povisati doklade. Vsled vojske, tako proračunavajo, odpade 300.000 K občinskih doklad. Blagajniški ostanki so se znižali za skoraj 1 in pol milijona. Mestno knjigovodstvo predlaga, da se konča finančna kriza, naj se zviša hišno nameminski davek od 41 odstotkov na 50 odstotkov, oziroma od 50 odstotkov na 60 odstotkov. Iznese bi to 565.000 kron. Nepokriti primanjkljaj naj bi se pokrili po posojilu. Mestno knjigovodstvo priporoča največjo varčnost in se mora že zdaj za leto 1916 potrebno ukreniti, da se izognejo presenečenj. Priporoča se, naj se rešijo vprašanja o poddržavljenju policije, povišanju davka na vožne listke poulične železnice, o vpeljavi veseličnega davka za ubožno preskrbo, povišanje ubožnega odstotka pri večjih zapuščinah in za vsak slučaj zopetno povišanje občinskih doklad na užitninski davek in tlakarino.

— **Brata se sešla v ruskem ujetništvu.** Iz ruskega ujetništva sta pisala sina znane Cerarjeve družine iz Žej pri Dobu. Služila sta oba pri pehotnem polku št. 17. Alojzij (Cerar) pri 6. stot., ki pa je bil takoj prvi dan 22. avgusta ranjen in ujet. Njegovi tovariši so pripovedovali, da je zgorel v neki od ruskih vojakov zažgani bolnišnici. Franc (Cerar) 2. stot., bivši vrtnar pri g. Stedrichu v Ljubljani, je bil pa ujet 16. oktobra; pisal je zadnjič 30. septembra. Posebno zanimivo je pa to, da je bil Franc dva meseca pozneje ujet kakor njegov brat, pa sta se sedaj sešla v Tobolku v Sibiriji. Gotovo je bilo veselo snidenje, ko sta mislila drug za drugega, da ga ni več med živimi.

— **Na bojišču** je padel dr. Leopold Jerovšek, okrajni sodnik v Cerknem na Goriškem. Tako poroča »Österr. Richterzeitung«.

— **Bogata beračica.** Neapolj, 3. januarja. Tu je umrla neka starica po imenu Rafaela Coccobardi, ki je živela v največji revščini in se preživljala skoro izključno s samim mlekom in kruhom. Vsi so jo do smrti smatrali za ubožico. Sedaj je pa prišla na dan njena oporoka, iz katere izhaja, da je imela pol milijona lir premoženja. Polovico tega je zapustila neki bolnišnici, polovico pa nekemu bližnjemu sorodniku, ki študira pravo in je živel do slej v veliki bedi.

— **Klofačev hotel na dražbi.** Praga, 3. januarja. V zadevi terjatve tukajšnje mestne hranilnice proti poslancu Klofaču v znesku 1,268.000 K je razpisana dražba Klofačevega hotela Zlata gos v Pragi na dan 15. februarja letos. Sodno cenjena vrednost znaša dva milijona 678.566 K, najmanjši ponudek 1,339.283 K.

— **Romarji na Sveto goro** se opozore, naj tekom 14 dni pridejo po vozno, katero dobé proti dotičnemu voznemu listku ali naj pa naznanijo, kako naj se z dotično vsoto razpolaga. P. Mariofil, frančiškan, Ljubljana.

— **Vojak z 68 ranami.** V pariško vojaško bolnišnico so pripeljali vojaka, ki je zadobil od šrapnelov in od pušk 68 ran. Po malem, a sigurno mu celijo rane. Znamenje, da rane le hitro celijo, ako kirurgi ne režejo preveč ob njih.

— **Madame de Thebe o koncu vojne.** Znana pariška prerokinja je izdala, kot navadno, koncem leta svojo rdečo knjigo z napovedmi o »meglenem letu«, kot imenuje leto 1915. Njene napovedi o uloži Francije ob koncu vojne niso nič manj meglene kot izreki starodavne Pitije. — »O veličastna dežela,« — kliče pariška prerokinja, »kakšne nezasišne izpremembe te čakajo po vojni. Pred meglenim zagrinjalom, ki se je razprostiralo pred mojim pogledom, slišim: ko solnce preteče tretji del svoje poti (torej konec aprila), preneha teči tvoja kri. Toda za kakšno ceno? Gotovo ne za to, kot ti misliš. (Torej ne dobi Alzacije in Lotrinškega.) Pazi se. Tvoja usoda bo prežala nate, ko se prično pogajanja.«

— **Hišni gospodar**, ki daruje najemnino. Na dunajskih cestah so nabili pred

kratkem veliko črnorumenih letakov, pred katerimi so se zbirali ljudje v velikih grupah in klicali »Hoch!« tistemu, ki jih je ukazal nabiti. Dunajski hišni posestnik Iv. Gahsamas je namreč sklenil, da odpusti strankam v svoji hiši stanarino za mesec januar kot božično darilo. Letak izjava med drugim: Zelo cenjeni ljubiti tovariši hišni posestniki in dunajske gospodinj! Vsak hišni posestnik in vsaka gospodinja mora smatrati za svojo dolžnost in za svojo dobro voljo, da pripravi svojim strankam vesel božič. Prosim zato vse svoje tovariše hišne posestnike in gospodinj vseh 21. dunajskih okrajev, naj podpirajo z vsemi silami moje dobrovoljno mislečo domoljubno dobrotelost in naj našim ljubim strankam olajšajo skrb za stanarino meseca januarja 1915, da morejo okinčati vsaj malo božično drevesce in da oproste starše od skrbi za stanarino ta mesec. V moji hiši je približno deset strank zaostalo s

VARIATIONES.

Ta knjižica je sedaj zopet na razpolago. Katoliška Bukvarna.

Ljubljanske novice.

lj **Za ranjence.** Slovenska krščansko-socialna zveza je o božičnih praznikih deloma pogostila deloma obdarovala v Ljubljani 1140 ranjencev. Danes zvečer pogosti v gluhonemnici 600 rekonvalescentov 17. pešpolka, za 300 rekonvalescentov v domobranski vojašnici, ki kmalu odidejo na bojno polje, je pa kupila nekaj najpotrebnejših stvari. Prosimo občinstvo v Ljubljani in na deželi, da omogoči tako podpiranje ranjencem s tem, da pošlje za ranjence darove na upravnništvo »Slovenca«. »Slovenska krščansko-socialna zveza« bo preskrbela, da bodo ranjencem ti darovi res v hasek. Nabirajte po društvih in župnijah — na delo tudi posamezniki!

lj **Zahvala »Slov. kršč. soc. zvezi« (ženski oddelek).** Vojaki 17. pešpolka, 1. in 3. stotnija, kateri so prejeli toplo obleko, rokavice, nogavice in čepice, katerih komadov je bilo nad 165, se tem potom najiskreneje zahvaljujejo ženskemu oddelku »Slov. kršč. soc. zveze«. Bog plačaj!

lj **Iz kluba občinskih svetovalcev S. L. S.** je bila danes vložena na dež. odbor pritožba proti proračunom mestne občine za leto 1915., proti zvišanju občinskih doklad na 50 odstotkov in proti nakupu Jos. Turkovega pogrebnega zavoda za 250.000 K.

lj **Katoliško društvo za delavke** naznanja svojim članicam, da bo v nedeljo, 10. januarja, v križevniški cerkvi sv. maša in skupno sv. obhajilo. Odbor prosi, da se članice polnoštevilno udeležijo.

lj **Zlato kolajno** je dobil četovodja Leopold Vončina, rodom Ljubljčan, ki služi pri 8. polj. top. polku. Bil je odlikovan na dan svojega godu.

lj **Vojaška vest.** Stotnik je postal sin tukajšnjega trgovca z železnino g. Štefana Nagyja, g. Jožef Nagy. Službuje v 97. pešpolku. V »Slovenca« smo že poročali o njegovem junaškem nastopu na bojišču, za kar je dobil signum laudis.

lj **V zadnjih bojih z Rusi** je bil ranjen med drugimi tudi nadporočnik pešpolka št. 17. Šulaj. — Bolan se je vrnil iz zadnjega boja zdravnik dr. Ješe.

lj **Trije vojaki umrli na tifusu.** Od vojakov, pripeljanih z bojišča v Ljubljano, so včeraj umrli na tifusu: Jožef Kic, infanterist pešpolka št. 17, doma iz Novega mesta; vojak Franc Kains, doma iz Tullna; vojak Petek Mate, doma iz Dugoga Sela pri Bjelovaru.

Krvavi nemiri na Ruskem.

Peterburg. V Putilovih tovarnah za orožje so bili radi 18 urnega delavnega časa krvavi nemiri. 100 delavcev in več vojakov je ranjenih.

O bojih s Srbi.

Francoski topniški oddelek, ki je bil pridelen posadki za brambo Lovčena, ali je bil po brezuspešnih bojih odpoklican je došel v Toulon. Poveljnik je pripovedoval dopisniku nekoga toulonskega lista, da je kralj Nikita sprejel oddelek pred odhodom v avdijenco in je vsakemu posamezniku izročil kolajno za hrabrost.

»Esti Ujsagu« poročajo iz Spljeta: Semkaj se poroča iz Kotorja, da vlada v mestu kakor tudi v zalivu popolni red in mir. Črnogorci semterja izstrelje kak strel. Po pripovedovanju ujetih Črnogorcev so vesti o francoskih izgubah v otranski ožini delovale zelo uničujoče. Proti Francozom, ki nezadostno podpirajo črnogorsko akcijo, vlada veliko nezadovoljstvo.

RUSKA IN FRANCOSKA POMOČ SRBIJI.

Kolin, 5. januarja »Kölnische Zeitung« zagotavlja, da Srbija redno dobiva pomoč od Francije čez Solun, od Rusije pa po Donavi.

SRBSKI ATAŠE V FRANCIJI.

Milan. Uradno se poroča, da je poslan iz Niša general Dušan Stefanović kot vojni ataše v francoski glavni stan.

Belgrad zopet bombardiran.

Berlin, 5. januarja. »Lokalanzeiger« poroča iz srbskega vira, da je Belgrad vnovič bombardiran. Bajne ni nihče ranjen, nekaj hiš je poškodovanih.

Carjev pobočnik v Bukarešti.

Krakov, 4. januarja. »Nowa Reforma« poroča iz Bukarešta: Došel je s posebno misijo carjev pobočnik, štabni polkovnik Wysocki.

Iz deželnega odbora.

V včerajšnji seji deželnega odbora je deželni glavar poročal o obravnavah s finančnim ministrom glede izplačil deželi Kranjski od strani erarja. Predokazi in mesečna predplačila so se tako uredila, da bo tudi v sedanjih izrednih razmerah pri potrebni štedljivosti mogoče vzdržati ravnotežje v deželnem gospodarstvu. Za povrnitev škode iz državnega zakupa užitnine iz l. 1913. vsled slabe vinske letine je nakazalo finančno ministrstvo deželi 150.000 K. Sklenila se je nova pogodba med deželo in finančno upravo o užitninskem zakupu, po kateri se dohodek tako deli med državo in deželo, da je za deželo za bodoče vsaka izguba izključena.

Razna poročila.

ČEŠKI AGRARCI.

Praga, 4. januarja. Izvršilni odbor češke agrarne stranke je imel v soboto sejo, v kateri je med drugim razpravljal tudi o zvišanju deželnih naklad. Izrazilo se je prepričanje, da gre za pokritje izrednih stroškov, zato je prav, da se najde tudi izredno pokritje, ne pa da se davkoplačevalci stalno obremenjuje. Nato je odbor razpravljal o ponovnih izjavah predsednika državnega zbora dr. Sylvestra glede bodoče politične ureditve in zlasti glede carinske skupnosti Avstrije na zunaj, ter je z ozirom na te izjave najprejkeje podudiril, da so take izjave, brez ozira na njihovo opravičenost in miselno vsebino, za sedanjí čas prezgodnje.

ANGLEŠKA TRGOVINA VSLED VOJSKE OŠKODOVANA NAD DVE MILJARDI.

»Evening News« trdi, da vsled vojske na morju znaša škoda, zadana angleški trgovini, nad dve milijardi mark.

RAZGLAS POVELJNIKA SIRSKKE VOJSKE.

Arabski listi prinašajo tekst proklamacije, ki jo je izdal poveljnik sirske vojske, ki prodira proti Egiptu ter se glasi: Vojaki! Za vami se razprostira nepregledna puščava, a pred vami je bojazljiv sovražnik. Za njim leži bogata, bogata dežela — Misir, ki nepotrpežljivo čaka na vaš prihod. Ako se umaknete, vas čaka smrt, a pred vami je raj.

184 MILLJONOV ŠPANSKEGA DEFICITA.

Frankobrod. »Frankfurter Ztg.« poroča iz Madrida: Budgetna komisija je dovolila notranje posojilo, oziroma izdajo vrednostnih bonov za pokritje deficita v znesku 184 milijonov.

Nevarna družba železniških talov prijela.

Budimpešta. Družba železniških talov, ki je v enem in pol leta ukradla dva in pol milijona, je prijeta.

Naprodaj sta v Novem Vodmatu pri Ljubljani

2 novi hiši

z lepima vrtoma. Vsaka hiša obstoji iz 2 stanovanj, kuhinje in prostorno kletjo. Kupnina zelo ugodna. Več se izve pri Mariji Sedušak, Novi Vodmat 152. 29

Smrekove in macesnove sadike

se bodo oddajale iz državnih gozdnih drevesnic na Kranjskem na spomlad 1915, dokler bo kaj zaloge. Cena triletnim smrekovim sadikam je 5 K, presajenim sadikam 6 K in dveletnim macesnom 8 K za tisoč komadov, vstevši zavoj in dostavo do železniške postaje ali pošte v bližini dotične drevesnice. Naročila sprejema c. kr. deželno gozdno nadzorništvo v Ljubljani do 20. januarja 1915. 25

Zahvala.

Povodom smrti našega nepozabnega sina, soproga, brata in strica, gospoda

Antona Novaka

veleposestnika v Notr. Goricah

umrlega 25. dec. 1914 v vojaški bolnici na II. državni gimnaziji, se presrečno zahvaljujemo preč. duhovščini iz Brezovice, gasilnemu društvu v Notranjih Goricah in vsem sorodnikom, znancem in prijateljem, ki so pokojnika spremlili k zadnjemu počitku.

Notr. Gorice, 5. januarja 1915.

Zalujoča mati in soproga.

Zahvala.

O priliki smrti našega ljubljene soproga ozir. očeta, gospoda

Antona Zalaznika

se tem potom najiskreneje zahvaljujemo vsem, ki so ga spremlili k zadnjemu počitku, kakor tudi darovateljem prekrasnih vencev, ter ga priporočamo v molitev in blag spomin.

Polhov Gradec, 5. jan. 1915.

Zalujoči ostali.

Zahvala.

Za blage dokaze iskrenega sočutja, ki so nam došli povodom smrti našega nepozabnega soproga in očeta, gospoda

Franc Prezeljna

posestnika in trgovca

kakor tudi za mnogobrojno spremstvo drugega pokojnika k večnemu počitku, izrekamo vsem najiskrenejšo zahvalo. Posebno se zahvaljujemo še gg. pevcem za krasne žalostinke.

Mengeš, 3. januarja 1915.

Zalujoči ostali.

„Kmetovalec“

letniki 1900 — 1905 se ceno prodajo. — Ponudba na upravnništvo lista pod »Kmetovalec« št. 9.

Trgovski pomočnik

(mešane stroke)

se sprejme v trgovini barv A. ZANKL SINOVI, Ljubljana. — Pismene ponudbe! Čas nastopa je navesti!

Išče se za februar

služkinja

vešča kuhanja k mali družini v prijaznem trgu na Gorenjskem. Starejše imajo prednost. Ponudbe na upravo »Slovenca« do 15. januarja pod naslovom: Na Gorenjsko št. 7. (Znamka za odgovor!)

Sprejme se takoj

27

hišnik

brez malih otrok. — Povpraša naj se pri AL. KORZIKA, umetno vrtnarstvo, Ljubljana, Bleiweisova cesta (na Vrtači).

Hiša

enonadstropna, v mirni ljubljanski ulici, obstoječa iz 4 stanovanj po 2 sobi in kuhinja, drvarnicami, pralnico z vodovod., vrtom itd. se radi odpotovanja pod najugodnejšimi pogoji takoj prodajo. — Stavba je v najboljšem stanu in še 7 let davka prosta. Cena 14.000 K. Denarja treba takoj le 2—3000 K. Sedajni donos hiše 1560 K letno. Vprašati je na upravnništvo tega lista pod: Hiša K 14.000—26“.